

“КЦМ 2000” АД
Годишен консолидиран доклад на ръководството и
Консолидиран финансов отчет
За годината, завършваща на 31 декември 2019 г.
С доклад на независимия одитор

Консолидиран годишен доклад на ръководството

Консолидиран финансов отчет

Консолидиран отчет за финансовото състояние	2-3
Консолидиран отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход	4-5
Консолидиран отчет за промените в собствения капитал	6-9
Консолидиран отчет за паричните потоци	10-11
Бележки към консолидирания финансов отчет	12-84

Доклад на независимия одитор

КОНСОЛИДИРАН ГОДИШЕН ДОКЛАД НА КЦМ 2000 АД ЗА 2019 г.

Дружествата от Групата на КЦМ 2000 АД са обединени в холдингова структура с управляваща компания КЦМ 2000 АД и работят в областта на металургията и рудодобива, инженеринга, индустриалния сервиз и услугите.

Състояние на капитала на фирмите в Групата

КЦМ 2000 АД – Регистрираният капитал на дружеството към 31.12.2019 г. е в размер на 2 800 хил. лв. и е разпределен в 280 000 поименни акции клас А емитирани до 12.06.2018 г., всяка с номинална стойност от 1 лв. и 2 520 000 поименни акции клас Б с привилегия за обратно изкупуване съгласно чл. 187в от Търговския закон и номинална стойност от 1 лв. Във финансовите отчети акциите клас А са представени в регистрирания капитал, а акциите клас Б – в търговски и други задължения като задължения към акционерите, притежаващи акции клас Б.

Собственият капитал на КЦМ 2000 АД в самостоятелния отчет за финансовото състояние към 31.12.2019 г. е 46 005 хил. лв., а по консолидиран отчет за финансовото състояние към 31.12.2019 г. е 361 379 хил. лева.

Разпределението на акциите и дяловете на КЦМ 2000 АД в дружествата от Групата е както следва:

- **КЦМ АД** – 94,52% от капитала, представляващи 102 081 660 лева, разпределени в 102 081 660 броя акции с право на глас, всяка с номинал 1 лев;
- **КЦМ Трейд ООД** – 1 650 дяла от по 10 лева всеки или 16 500 лева представляващи 33% от капитала на дружеството, който е 50 000 лв. КЦМ АД притежава 67% от капитала на дружеството, в резултат на което Групата притежава 96,33% от капитала на дружеството.
- **КЦМ Технолоджи ЕООД** – 100% от капитала, представляващи 5 000 лева, разпределени в 50 дяла по 100 лева всеки;
- **Комплексен индустриален сервиз ЕООД** – 100% от капитала, представляващи 767 500 лева, разпределени в 307 дяла по 2 500 лева всеки;
- **Металургремонт 21 АД** – 55,26% от капитала, представляващи 42 000 лева, разпределени в 42 000 бр. акции с право на глас с номинал 1 лев всяка;
- **Стройсервиз ЕООД** – 100% от капитала в размер на 5 000 лева, разпределени в 50 дяла по 100 лева всеки;
- **Стопански дейности ООД** – 196 дяла от по 100 лева всеки или 19 600 лева, представляващи 52% от капитала на дружеството. КЦМ АД притежава 48% от капитала на дружеството, в резултат на което Групата притежава 97,37%;
- **БЛЗ Металикон ЕАД** – 100% от капитала, представляващи 34 050 лева;
- **Цар Асен -2 ЕООД** – 100% от капитала в размер на 3 500 лева, разпределени в 35 дяла по 100 лева всеки;
- **Индустриална зона КЦМ ЕООД** – 100% от капитала в размер на 50 000 лева, разпределени в 100 дяла по 500 лева всеки;
- **Лъки Инвест АД** – 48,81% от капитала, представляващи 475 720 лева, разпределени в 475 720 бр. акции с право на глас с номинал 1 лев всяка;
- **Върба-Батанци АД** – 50% от капитала, представляващи 25 000 лева, разпределени в 25 000 бр. акции с право на глас с номинал 1 лев всяка.
- **Метал Кемикълс Маастрихт Б.В.** – 47,26% от капитала в размер 5 332 хил. лева, притежаван чрез 50% собственост в капитала на дружеството от КЦМ АД.

Консолидираният годишен доклад обхваща дейността на групата, без дружествата Лъки Инвест АД, Върба-Батанци АД и Метал Кемикълс Маастрихт Б.В., които се отчитат във консолидирания финансов отчет по метода на капитала.

Основни бизнес дейности

Основната дейност на Групата – производството на метали беше ресурсно и финансово обезпечена през годината. В изпълнение на производствената и пазарната си програма КЦМ АД произведе 71 595 т. олово, 73 512 т. цинк, 35 145 кг. сребро, 295.456 кг. злато. Реализацията на тези метали съставлява значителната част от приходите за Групата. Продуктовата структура се запазва относително постоянна и обхваща изделията на основните производства. Производственият процес е непрекъсваем като през последните три години няма значителна промяна в производството на основните метали в натурално изражение.

Основната част от капиталовите разходи на Групата бяха извършени от КЦМ АД. През 2019 г. дружеството отчита капиталови разходи на стойност 23 938 хил. лв., от които 7 710 хил. лв. капитални ремонти.

Като търговски представител на КЦМ АД, КЦМ Трейд ООД осигури със суровини, горива и реагенти неговата производствена дейност и реализира готовата му продукция на добри пазарни нива. В структурата на покупките на първични суровини дялът на вноса е 65.02% за оловните и 67.54% за цинковите суровини. През 2019 г. търговската дейност на КЦМ АД запази своята експортна ориентация като приходите от износ на олово представляват 91.92% от приходите от продажби на основните метали. За цинка те са съответно 88 %. Общо дялът на външния пазар за готова продукция е 91.28%.

Продажбите на олово и цинк се осъществяват основно на база едногодишни договори, което осигурява ритмичност на постъпленията и възможност за планиране и ефективно управление на паричните потоци в КЦМ АД.

КЦМ Трейд ООД продължи изпълнението на вече наложената политика за обезпечаване на суровини от близки пазари с добра логистика, запазвайки традиционните доставки от рудодобивни предприятия от Балканския регион. Изпълни се планираният дял на вторични суровини в условията на силно конкурентен пазар на закупуване като значително се увеличи дела на доставените и преработени вторични суровини с 55% спрямо 2018 г. Дялът на доставените вторични суровини в цинково производство се запази.

През 2019 г. КЦМ Трейд ООД продължи да извършва своите дейности съгласно „Регламент за извършване на търговската дейност на КЦМ АД“.

БЛЗ Металикон ЕАД е търговско дружество от Групата на КЦМ 2000 АД, специализирано в реализация на определени продукти от производствения цикъл на оловото в КЦМ АД. През 2019 г. дружеството изпълни успешно търговската си програма.

Метал Кемикълс Маастрихт Б.В. също извършва търговска дейност като осигурява необходимия вносен вторичен ресурс за производствената дейност на КЦМ АД.

Положително влияние върху суровинната обезпеченост на КЦМ АД има производство на оловни и цинкови концентрати от Върба-Батанци АД и от Лъки Инвест АД.

Дейността на Лъки Инвест АД се състои основно в добив на руда и производство и търговия с концентрати на цветни метали. Дружеството експлоатира рудници и флотационна фабрика, основен производител на метални концентрати от добиваната руда. Продукцията се реализира изцяло на вътрешния пазар. През 2019 г. Лъки Инвест АД успешно изпълни своята програма и приключи годината с нетен резултат – печалба в размер на 8 690 хил. лв.

През 2019 г. Върба-Батанци АД продължи своята дейност по добив и преработка оловно-цинкова руда и по управление на Горубсо-Мадан АД, от чийто капитал притежава 99.99%. Дружеството реализира продукцията си на вътрешния пазар. За 2019 г. дружеството отчита нетна печалба в размер на 4 346 хил. лв.

Инженерно-техническите дейности в Групата на КЦМ 2000 АД са извършвани основно от КЦМ Технолоджи ЕООД. Дружеството извършва своята дейност съгласно Регламент „Инвестиции и ремонти“ на КЦМ АД. През 2019 г. КЦМ Технолоджи ЕООД е извършвало инженерно-технически услуги по договори с КЦМ АД за следните по-важни обекти: Сграда "Управление на Рафинация и Рециклинг; Реконструкция на склад оловни суровини Блок 3; Реконструкция на Котелна централа – Етап 2; Ново компресорно отделение в ТО Топене и леене на катоден цинк, и т.н. И през 2019 г. съществена част от дейността на КЦМ Технолоджи ЕООД беше свързана с изпълнение на оперативни поръчки за проектиране и управление, постъпили от Оловно и Цинково производства, както и инженерингово осигуряване на годишните капитални ремонти.

През 2019 г. сервизното обслужване на КЦМ АД основно се извършваше от Комплексен индустриален сервиз ЕООД и Металургремонт 21 АД.

Основната част от приходите си – 77.09%, Комплексен индустриален сервиз ЕООД реализира от КЦМ АД. Дружеството продължи успешно да функционира на пазара за комплексни индустриални услуги в страната, запазвайки тенденцията за увеличаване дела на приходите от външни за Групата на КЦМ 2000 АД клиенти. За 2019 г. отчетеният дял на приходите от външни клиенти в общата структура на приходите е 18.48%. През 2019 г. Комплексен индустриален сервиз ЕООД направи инвестиционни разходи на стойност 278 хил. лв., основно за закупуване на машини, оборудване и транспортни средства.

Металургремонт 21 АД извършва ремонтни услуги в металургията. През 2019 г. основен клиент на дружеството беше КЦМ АД. Без да нарушава качеството на извършените услуги Металургремонт 21 АД успя да реализира и увеличение на приходите от външни за Групата клиенти. Отчетеният дял на приходите от външни клиенти в общата структура на приходите е 18%. През годината са направени инвестиционни разходи на стойност 329 хил. лв.

Битовото обслужване на фирмите от Групата се извърши от Стопански дейности КЦМ ООД. Съгласно приетия през 2017 г. модел за бизнес развитие на дружеството, дейността му се съсредоточава само върху осигуряване на места за трудоустроени лица в КЦМ 2000 груп и комплексно санитарно-битово обслужване и озеленяване на КЦМ АД.

През 2019 г. КЦМ 2000 АД замени акциите си в Тракия Икономическа Зона АД срещу акциите на Сиенит Холдинг в ТИЗ-2 АД – дружество, в което КЦМ 2000 АД и Сиенит Холдинг притежаваха по 50% от капитала. Със замяната КЦМ 2000 АД придоби 100% от капитала на ТИЗ-2 АД. В качеството си на едноличен собственик на капитала КЦМ 2000 АД с решение на Съвета на директорите от м. януари 2019 г. преобразува ТИЗ-2 АД в ТИЗ-2 ЕАД. През м. февруари 2019 г. СД на КЦМ 2000 АД взе решение за преобразуване на ТИЗ-2 ЕАД в еднолично дружество с ограничена отговорност и промени фирменото наименование на Индустриална зона КЦМ ЕООД. Промяната е вписана в Търговския регистър на 19.03.2019 г.

Основни рискове за дейността

Основните рискове за дейността са производствен, ценови, валутен, лихвен и ликвиден.

Рискът от прекъсване на производството се управлява чрез поддържане на високо ниво на технологичните процеси в КЦМ АД и професионално сервизно обслужване от Комплексен индустриален сервиз ЕООД и Металургремонт 21 АД.

За защита на ценовия и валутния риск се приложи финансовият инструмент хеджиране като се застрахова риска от падане на цените на основните метали на ЛМБ и промяна на валутните курсове. През 2019 г. бяха хеджирани цените на общо 27 250 т. олово и 15 150 т. цинк.

За да обезпечи левовите си плащания за 2019 г. КЦМ АД продаде 139 155 хил. щ. д., от които 90 000 хил. щ. д. (65%) бяха хеджирани. През годината бяха хеджирани 270 000 000 японски йени от общо закупени 342 948 346 японски йени.

За застраховка на лихвения риск, свързан с дългосрочните инвестиционни кредити в щ. д. се приложи финансовият инструмент лихвен swap.

Ликвидният риск се управляваше чрез поддържане на оптимални количества материални запаси и добри финансови съотношения за ликвидност и платежоспособност.

Информация за ценовия, кредитния и ликвидния риск може да се намери в Бележка 28 към Годишния консолидиран финансов отчет.

През 2019 г. КЦМ АД сключи нова репо сделка за 285 000 квоти въглеродни емисии с падеж месец април 2020 г., както и направи замяна на 49 918 КИОТО кредити (CER) за европейски квоти (EUA).

Финансова информация за Групата

Приходи – Разходи

Отчетените приходи от дейността на Групата за 2019 г. са 705 677 хил. лв., от които 692 605 хил. лв. от продажби на продукцията и стоки. Над 90% от приходите са от продажба на метали от КЦМ АД, който е основният приходно-разходен източник на Групата.

Приходите се определят от цените на металите на Лондонската Метална Борса (ЛМБ). Средните цени на ЛМБ за 2019 г. са 1999.68 щ. д./т. за оловото и 2546.34 щ. д./т. за цинка. Спрямо средните цени на ЛМБ за 2018 г. цената на оловото е с 242.75 щ. д. по-ниска, а на цинка – с 375.61 щ. д., което е основен фактор за отчетения размер на приходите.

Друг определящ фактор е курсът на щатския долар спрямо лева. Основните приходи са в щ. д. и за счетоводното отразяване в левова равностойност голямо значение има курсът на щ. д. Въпреки че през 2019 г. средният курс е по-висок спрямо този през 2018 г., а именно: 1.74700 щ. д./лв. за 2019 г. при 1.65763 щ. д./лв. за 2018 г., значително по-ниските цени на металите през 2019 г. водят до общо намаляване на приходите с 41 114 хил. лв. спрямо отчетените през 2018 г.

За 2019 г. отчетените разходи са 680 966 хил. лв. и са с 45 433 хил. лв. по-ниски от тези през 2018 г. основно поради по-малко разходи за суровини и материали.

Финансови резултати

През 2019 г. Групата на КЦМ 2000 АД отчита печалба от основна дейност в размер на 24 711 хил. лв. Нетният финансов резултат възлиза на 8 697 хил. лв. Отчетени са нетни финансови разходи основно от отрицателни валутни разлики в размер на 22 747 хил. лв. или с 9 128 хил. лв. по-малко спрямо 2018 г., което значително допринася за отчетения през 2019 г. по-висок финансов резултат.

Активи на Групата

Активите на дружествата от Групата към 31.12.2019 г. възлизат на 695 729 хил. лв. Отчетено е намаление на инвестициите в съвместни и асоциирани предприятия с 6 081 хил. лв., което се дължи най-вече на излизането на КЦМ 2000 АД от Тракия Икономическа Зона АД и придобиването на 100% от капитала ТИЗ-2 АД, чиито правопреемник е Индустириална Зона КЦМ ЕООД и промяната в статута на Тракия Икономическа Зона АД от съвместно контролирано предприятие през 2018 г. в дъщерното предприятие Икономическа Зона КЦМ ЕООД, което е напълно включено в консолидирания финансов отчет в 2019 година.

Увеличението на инвестиционните имоти с 6 806 хил. лв. е в резултат на заведените имоти на Индустириална Зона КЦМ ЕООД.

Текущите активи са намалени с 17 710 хил. лв., основно от отчетени по-малко материални запаси – суровини и незавършено производство. Общо отчитаме намаление на активите с 30 151 хил. лв..

Структура на капитала

Собственият капитал по консолидирания финансов отчет възлиза на 361 379 хил. лв. като се отчита нарастване с 8 052 хил. лв. спрямо предходната година. Увеличението е в резултат на отчетения положителен финансов резултат през 2019 г. Структурата на капиталовия ресурс е 48.68% собствен и 51.32% привлечен, което показва финансова стабилност на Групата.

Повече информация за финансовите резултати и финансовото състояние на Групата е посочена в консолидирания финансов отчет и бележките към него.

Основни финансови показатели	2019	2018
в хил. лв.		
1 Общо приходи и доходи	705 677	746 791
2 Разходи за дейността, в т.ч. амортизации	680 966 (38 256)	726 399 (33 528)
Резултат от оперативна дейност (ЕБИТ)	24 711	20 392
Резултат от оперативна дейност без амортизации (ЕБИТДА)	62 967	53 920
3 Нетни финансови приходи (разходи)	(22 747)	(31 875)
4 Печалба от асоциирани предприятия отчетани по метода на капитала	7 119	16 235
5 Печалба преди данъци	9 083	4 752
6 Разходи за данъци	(386)	1 093
7 Печалба за годината на база консолидиран финансов отчет	8 697	5 845
1 Активи в т.ч.	695 729	725 880
Нетекущи активи	512 720	525 161
Текущи активи	183 009	200 719
2 Собствен капитал	361 379	353 327
3 Пасиви в т.ч.	334 350	372 553
Нетекущи пасиви	87 100	117 719
Текущи пасиви	247 250	254 834
Нетни парични потоци от оперативна дейност	39 613	42 152
Нетни парични потоци от инвестиционна дейност	(17 735)	(6 408)
Нетни парични потоци за финансова дейност	(21 874)	(28 830)
Парични наличности и еквиваленти 01.01.	13 637	6 668
Парични наличности и еквиваленти 31.12.	13 657	13 637
Финансови коефициенти и съотношения		
Коефициент на рентабилност на база ЕБИТДА към приходи от дейността	8.92	7.19
Коефициент на рентабилност на база ЕБИТ	3.50	2.72
Коефициент на задлъжнялост	0.93	1.05
Коефициент на капиталова автономност	1.08	0.95

Нефинансова информация

Развитие на Групата

Развитието на Групата следва изпълнението на стратегиите и целите приети в стратегическия документ „Нашият път за устойчив растеж“. Изпълняват се политиките по управление на човешкия капитал и корпоративната социална отговорност. За успешното им осъществяване ръководствата на дружествата декларират личната си отговорност и ангажименти за непрекъснатото подобряване на социалното, екологичното и икономическото представяне на КЦМ 2000 груп.

В съответствие с стратегиите и целите заложи в „Нашият път за устойчив растеж“ през 2019 г. основната производствена единица в Групата – КЦМ АД прие дългосрочна инвестиционна програма, в основата на която е проектът Технологично интегриране на КЦМ АД. Проектът включва инвестиции в модернизация на технологичните мощности с цел посрещане на повишаващите се екологични изисквания, както и засилване на ефекта на кръговата икономика чрез увеличаване на дела на вложените вторични суровини и повишаване на капацитета на производство с 25%. За осъществяване на тази програма КЦМ АД планира да направи инвестиции в размер на 130 млн. евро като през 2019 г. дружеството сключи договор за нов инвестиционен заем, осигуряващ 65 млн. евро, с Европейската Инвестиционна Банка. Останалата част от необходимите инвестиционни средства предстои да бъде договорена през 2020 г.

При разработване на плановете си за 2020 г. дружествата от Групата следват поставените в „Нашият път за устойчив растеж“ цели и задачи. В плана за дейността на КЦМ АД са заложи приходи на стойност 660 000 хил. лв. Ресурсната обезпеченост и пазарната програма се базират на вече сключени търговски договори. Плановите парични потоци на фирмите от Групата са положителни и гарантират изпълнението на бизнес процесите, инвестициите и обслужването на задълженията.

Действия в областта на научно-изследователската и развойна дейност

През 2019 г. Групата не е извършвала научно-изследователска дейност.

Клонове

КЦМ 2000 АД и дружествата от Групата не разполагат с клонове в страната и чужбина.

Управление на Групата

Групата се управлява от КЦМ 2000 АД чрез едностепенна форма на управление – Съвет на директорите.

През 2019 г. изтече петгодишният мандат на Съвета, който управляваше КЦМ 2000 АД до средата на м. юни в следния състав:

Председател – Никола Добрев
Изпълнителен член – Румен Цонев
Членове – Розин Ангелов и
Найден Михайлов

С Решение на Общото събрание на акционерите на КЦМ 2000 АД, взето с Протокол №23 от 11.06.2019 г. и вписано в Търговския регистър на 19.06.2019 г. бяха избрани следните членове на Съвета на директорите за нов срок от пет години:

Председател и изпълнителен член – Румен Цонев
Зам. председател – Розин Ангелов
Членове – Стоян Пехливанов
Иван Добрев
Атанас Марински

Участието на членовете на СД в капитала и управлението на други дружества съгласно чл.247, ал.2, т.4 от ТЗ е както следва:

- Румен Иванов Цонев – Председател на НС на КЦМ АД, Член на НС на Върба – Батанци АД;
- Розин Александров Ангелов – Председател на СД на „МИНМЕТИНВЕСТ” АД, Управител на “BLZ Metalikon” Ltd
- Стоян Георгиев Пехливанов – Зам. председател на НС на КЦМ АД, Член на СД на МСМ-Холандия;
- Иван Николов Добрев – Изпълнителен член на УС на КЦМ АД, притежава 50 % от капитала на ИТ Дизайн ООД – Пловдив, притежава 33,33 % от Консулт инженеринг – 95 ООД – Пловдив;
- Атанас Георгиев Марински – Изпълнителен член на СД на Лъки Инвест АД, притежава 45% от капитала на „КАМ Инвест“ ООД.

Всички членове на СД са декларирали, че нямат участия в търговски дружества като съдружници с неограничена отговорност.

Не са сключвани договори по чл. 240 б от ТЗ от нито един от членовете на Съвета на директорите. Няма придобити и/или прехвърлени акции от членовете на СД през годината. Към 31.12.2019 г. членовете на СД на дружеството притежават общо 705 020 броя акции.

На членовете на управителните органи не са предоставяни преференциални акции и не са изплащани възнаграждения във вид на акции.

Годишният размер на получените възнаграждения от управителните органи на дружествата за 2019 г. е 1 870 хил. лв.

При определяне на лихвената и дивидентната политика се спазват изискванията на чл. 247а от ТЗ.

Информация за придобити собствени акции по чл. 187д от ТЗ

Към 31.12.2019 г. КЦМ 2000 АД не притежава собствени акции.

Значими събития в дейността на Групата след датата на съставяне на финансовите отчети за 2019 г. са:

Като значимо събитие след датата на съставяне на финансовия отчет за 2019 г. следва да посочим разпространилата се пандемия от COVID-19, която би могла да окаже негативно въздействие върху бъдещата дейност на дружествата от Групата като възпрепятства нормалното им функциониране. Ръководството на Групата предприема всички необходими мерки съгласно изискванията на държавните органи с цел минимизиране на отрицателните ефекти за дейността и запазване на здравето на служителите.

Повече информация за оценката на ръководството за ефектите от това важно събитие е оповестена в Бележка 34 Събития след датата на отчета към консолидирания финансов отчет на Групата.

Управлението на КЦМ 2000 АД и на дружествата от Групата се извършва в съответствие със законодателството на Република България устава на Дружеството и утвърдените вътрешно-нормативни документи.

16.04.2020 г.

РУМЕН ЦОНЕВ
ГЛАВЕН ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
КЦМ 2000 АД

Консолидиран отчет за финансовото състояние

Към 31 декември

В хиляди лева

	Бележка	2019	2018
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	14	430,803	444,253
Нематериални активи	15	4,455	4,914
Инвестиционни имоти	16	13,305	6,499
Активи с право на ползване	31	1,132	-
Други инвестиции	17	55	50
Инвестиции в съвместни и асоциирани предприятия отчитани по метода на капитала	18	62,803	68,884
Деривативи	28	-	420
Активи по отсрочени данъци	19	167	141
Общо нетекущи активи		512,720	525,161
Материални запаси	20	139,674	162,983
Заеми	22,33	-	120
Търговски и други вземания	21	27,901	23,397
Деривативи	28	1,777	582
Пари и парични еквиваленти	23	13,657	13,637
Общо текущи активи		183,009	200,719
Общо активи		695,729	725,880

Консолидиран отчет за финансовото състояние (продължение)

Към 31 декември

В хиляди лева

	Бележка	2019	2018
Собствен капитал			
Регистриран капитал	24	280	280
Резерв от превалутиране		6	31
Преоценъчен резерв	24	152,442	153,727
Други резерви	24	143,931	143,931
Печалби и загуби		49,430	40,404
Общо собствен капитал за акционери на Групата		346,089	338,373
Неконтролиращо участие		15,290	14,954
Общо собствен капитал		361,379	353,327
Пасиви			
Дългосрочни заеми	27	68,134	99,975
Задължения по план с дефинирани доходи	29	3,960	3,568
Пасиви по лизинги	31	520	592
Пасиви по отерочени данъци	19	13,293	12,681
Провизии	30	967	903
Деривативи	28	226	-
Общо нетекущи пасиви		87,100	117,719
Краткосрочни заеми	27	95,791	101,136
Краткосрочна част от дългосрочен дълг	27	36,132	34,493
Търговски и други задължения	25	86,046	97,970
Пасиви по договори с клиенти	25	5,490	5,099
Пасиви по лизинги	31	300	115
Задължения за данък върху печалбата		853	805
Задължения по план с дефинирани доходи	29	639	615
Задължения към персонала и осигурители	26	6,255	5,918
Репо сделка за квоти емисии	27	15,490	7,703
Деривативи	28	254	980
Общо текущи пасиви		247,250	254,834
Общо пасиви		334,350	372,553
Общо собствен капитал и пасиви		695,729	725,880

Бележките на страници 12 до 84 са неразделна част от този консолидиран финансов отчет.

инж. Румен Цонев

Главен изпълнителен директор

Анета Палаврова

Главен счетоводител, съставител

Съгласно доклад на независимия одитор:

КПМГ Одит ООД

Иван Андопов

Управител

Пламен Вълнев

Регистриран одитор,

отговорен за одита

Консолидиран отчет за печалбите или загубите и другия всеобхватен доход

За годината, завършваща на 31 декември

<i>В хиляди лева</i>	Бележка	2019	2018
Приходи от продажби	4	692,605	737,515
Други приходи	5	13,072	9,276
Общо приходи и приходи		705,677	746,791
Разходи за дейността			
Разходи за материали	6	(558,426)	(608,583)
Разходи за външни услуги	7	(23,811)	(23,580)
Разходи за персонала	9	(50,926)	(47,424)
Разходи за амортизации	8	(38,256)	(33,528)
Други разходи за дейността	10	(6,766)	(2,649)
Изменение на готова продукция и незавършено производство и други суми с корективен характер	11	(2,781)	(10,635)
Резултат от оперативната дейност		24,711	20,392
Финансови приходи	12	1,423	1,361
Финансови разходи	12	(24,170)	(33,236)
Нетни финансови приходи/(разходи)		(22,747)	(31,875)
Печалба от асоциирани и съвместни предприятия, отчитани по метода на капитала	18	7,119	16,235
Печалба преди данъци		9,083	4,752
Приход/(Разходи) от/за данъци	13	(386)	1,093
Печалба / (загуба) след данъци		8,697	5,845
Друг всеобхватен доход			
<i>Компоненти, които няма да бъдат впоследствие рекласифицирани в печалбата или загубата:</i>			
Преоценка на имоти, машини, съоръжения и оборудване	14	334	46
Преоценки на задължение по план с дефинирани приходи	29	(442)	(448)
Дял в другия всеобхватен доход на асоциирани и съвместни предприятия		(35)	5,871
Данък върху друг всеобхватен доход		(34)	(5)
		(177)	5,464
<i>Компоненти, които са или могат да бъдат впоследствие рекласифицирани в печалбата или загубата:</i>			
Курсови разлики от превалутиране на чуждестранна дейност		(25)	140
Друг всеобхватен доход за периода, нетно от данъци		(202)	5,604
Общо всеобхватен доход за периода		8,495	11,449

**Консолидиран отчет за печалбите или загубите и другия всеобхватен доход
(продължение)**

За годината, завършваща на 31 декември

В хиляди лева

	Бележка	2019	2018
Печалба за:			
Акционери на Групата		8,286	6,390
Неконтролиращо участие		411	(545)
Печалба за периода		8,697	5,845
Общо всеобхватен доход за:			
Акционери на Групата		8,136	11,990
Неконтролиращо участие		359	(541)
		8,495	11,449

Бележките на страници 12 до 84 са неразделна част от този консолидиран финансов отчет.

инж. Румен Цонев
Главен изпълнителен директор

Анета Палаврова
Главен счетоводител, съставител

Съгласно доклад на независимия одитор:
КПМГ Одит ООД

Иван Андонов
Управител

Пламен Вълнев
Регистриран одитор,
отговорен за одита

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал

	Бележка	Регистран капитал	Резерв от преваутран тиране	Преоценен резерв	Други резерви	Печалби и загуби	Общо за Групата	Неконтролирано участие	Общо
Баланс на 1 януари 2018	24	280	(109)	148,820	146,437	34,139	329,567	15,111	344,678
Всеобхватен доход за периода									
Печалба за годината		-	-	-	-	6,390	6,390	(545)	5,845
Друг всеобхватен доход									
Преоценка на имоти, машини, съоръжения и оборудване, нетно от данъци	13	-	-	23	-	-	23	18	41
Преоценка на имоти, машини, съоръжения и оборудване, нетно от данъци в съвместни и асоциирани предприятия		-	-	5,871	-	-	5,871	-	5,871
Преваутриране на чуждестранна дейност		-	140	-	-	-	140	-	140
Актюерски печалби и загуби по планове с дефинирани доходи		-	-	-	-	(434)	(434)	(14)	(448)
Други движения		-	-	-	14	(14)	-	-	-
Общо друг всеобхватен доход		-	140	5,894	14	(448)	5,600	4	5,604
Общо всеобхватен доход за периода		-	140	5,894	14	5,942	11,990	(541)	11,449

**Консолидиран отчет за промените в собствения капитал
(продължение)**

<i>В хиляди лева</i>	Бележка	Регистри- ран капитал	Резерв от превалу- тиране	Преоце- нъчен резерв	Други Резерви	Печалби и загуби	Общо за Групата	Неконтроли- ращо участие	Общо
Сделки с акционери, отчетени в собствения капитал									
		-	-	-	-	(280)	(280)	-	(280)
	Разпределени дивиденди	-	-	-	-	-	(2,520)	-	(2,520)
	Издадени привилегирани акции с право на обратно изкупуване	-	-	-	-	(384)	(384)	384	-
	Други движения	-	-	-	(2,520)	(664)	(3,184)	384	(2,800)
	Общо сделки с акционери	-	-	-	(2,520)	(664)	(3,184)	384	(2,800)
	Трансфер на преоценъчен резерв към неразпределена печалба	-	-	(987)	-	987	-	-	-
24	Баланс на 31 декември 2018	280	31	153,727	143,931	40,404	338,373	14,954	353,327

**Консолидиран отчет за промените в собствения капитал
(продължение)**

	Бележка	Регистри- ран капитал	Резерв от ран превалу- тиране	Преопе- мъчен резерв	Други Резерви	Печалби и загуби	Общо за Групата	Неконтроли- раше участие	Общо
Баланс на 1 януари 2019	24	280	31	153,727	143,931	40,404	338,373	14,954	353,327
Всеобхватен доход за периода		-	-	-	-	8,286	8,286	411	8,697
Печалба за годината		-	-	300	-	-	300	-	300
<i>Друг всеобхватен доход</i>		-	(25)	-	-	-	(25)	-	(25)
Преоценка на имоти, машини, съоръжения и оборудване, нетно от данъци	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Превалутирание на чуждестранна дейност		-	-	-	-	(425)	(425)	(52)	(477)
Актюерски печалби и загуби по планове с дефинирани доходи		-	(25)	300	-	(425)	(150)	(52)	(202)
Общо друг всеобхватен доход		-	(25)	300	-	(425)	(150)	(52)	(202)
Общо всеобхватен доход за периода		-	(25)	300	-	7,861	8,136	359	8,495

**Консолидиран отчет за промените в собствения капитал
(продължение)**

В хиляди лева

Сделки с акционери, отчетени в собствения капитал

Разпределени дивиденди

Общо сделки с акционери

Трансфер на преоценъчен резерв към
неразпределена печалба

Баланс на 31 декември 2019

24

Бележка	Регистри- ран капитал	Резерв от превалу- тиране	Преоце- нен резерв	Други Резерви	Печалби и загуби	Общо за Групата	Неконтроли- ращо участие	Общо
	-	-	-	-	(420)	(420)	(23)	(443)
	-	-	-	-	(420)	(420)	(23)	(443)
	-	-	(1,585)	-	1,585	-	-	-
	280	6	152,442	143,931	49,430	346,089	15,290	361,379

Бележките на страници 12 до 84 са неразделна част от този консолидиран финансов отчет.

инж. Румен Цонев

Главен изпълнителен директор

Съгласно доклад на независимия одитор:
КПМГ Одит ООД

Иван Антонов

Управител

Анета Палаорова

Главен счетоводител, съставител

Консолидиран отчет за паричните потоци

За годината, завършваща на 31 декември

<i>В хиляди лева</i>	Бележка	2019	2018
Парични потоци от оперативна дейност			
Парични постъпления от клиенти		741,624	786,111
Парични плащания на доставчици		(703,266)	(749,214)
Плащания, свързани с персонала		(51,013)	(47,018)
Платени данъци		(15,446)	(41,361)
Възстановени данъци		69,648	97,074
Паричните потоци от положителни и отрицателни валутни разлики		(3,234)	(3,875)
Парични потоци свързани с хеджиране на метали		2,775	1,249
Предоставена помощ за намаляване тежестта свързана с разходите за енергия		-	96
Други парични потоци от основна дейност		(1,475)	(910)
Нетни парични потоци от оперативна дейност		39,613	42,152
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Паричните потоци, свързани с придобиване на дълготрайни активи		(19,354)	(13,205)
Продажба на дълготрайни активи и други инвестиции		128	203
Възстановени кредити и заеми		-	1,846
Предоставени заеми		(5)	(11)
Възстановени депозити		528	-
Предоставени депозити		(3,003)	-
Получени дивиденди от съвместни и асоциирани предприятия		3,971	3,211
Получени лихви, комисионни и други подобни		-	424
Парични потоци от продажба на квоти въглеродни емисии		-	1,124
Нетни парични потоци за инвестиционна дейност		(17,735)	(6,408)

Консолидиран отчет за паричните потоци (продължение)

За годината, завършваща на 31 декември

<i>В хиляди лева</i>	Бележка	2019	2018
Парични потоци от финансова дейност			
Парични потоци, свързани с получени заеми и хеджиране		98,595	85,612
Парични потоци, свързани с изплащане заеми и хеджиране		(138,961)	(126,461)
Изплатени лихви, комисионни		(14,079)	(14,964)
Плащания по лизинги		(325)	(125)
Репо сделка за квоти емисии		7,496	4,638
Парични постъпления от прехвърляне на вземания		25,761	22,599
Парични потоци, свързани с курсови разлики		48	59
Други парични потоци от финансова дейност		-	86
Платени дивиденди		(409)	(274)
Нетни парични потоци за финансова дейност		(21,874)	(28,830)
Нетно увеличение/(намаление) на паричните наличности и еквиваленти		4	6,914
Пари и парични еквиваленти на 1 януари		13,637	6,668
Ефект от обменните курсове върху наличните пари и парични еквиваленти		16	55
Пари и парични еквиваленти на 31 декември	23	13,657	13,637

Бележките на страници 12 до 84 са неразделна част от този консолидиран финансов отчет.

инж. Румен Цонев
 Главен изпълнителен директор

Анета Палаврова
 Главен счетоводител, съставител

Съгласно доклад на независимия одитор:
 КПМГ Одит ООД

Иван Андонов
 Управител

Пламен Вълнев
 Регистриран одитор,
 отговорен за одита

Бележки към консолидирания финансов отчет

	Стр.		Стр.
1. Статут и предмет на дейност	13	20. Материални запаси	61
2. База за изготвяне	13	21. Търговски и други вземания	62
3. Значими счетоводни политики	17	22. Заеми на свързани лица	62
4. Приходи от продажба	45	23. Пари и парични еквиваленти	62
5. Други приходи	46	24. Регистриран капитал и резерви	63
6. Разходи за материали	47	25. Търговски и други задължения	64
7. Разходи за външни услуги	47	26. Задължения към персонал и осигурители	64
8. Разходи за амортизации	47	27. Заеми и кредити	64
9. Разходи за възнаграждения и осигуровки	48	28. Финансови инструменти	67
10. Други разходи за дейността	48	29. Задължения по план с дефинирани приходи	77
11. Изменение на готова продукция и незавършено производство и други суми с корективен характер	48	30. Провизии	78
12. Нетни финансови приходи / (разходи)	49	31. Лизинг	78
13. Разходи за данъци	49	32. Ангажименти за придобиване на дълготрайни активи	79
14. Имоти, машини, съоръжения и оборудване	51	33. Условни задължения	80
15. Дълготрайни нематериални активи	55	34. Свързани лица	81
16. Инвестиционни имоти	56	35. Дружества от Групата	83
17. Други инвестиции	56	36. Събития след датата на отчета	84
18. Инвестиции в асоциирани предприятия, отчитани по метода на капитала	57		
19. Отсрочени данъчни активи и пасиви	60		

Бележки към консолидирания финансов отчет

1. Статут и предмет на дейност

“КЦМ 2000” АД (“Дружеството”) е акционерно дружество със седалище в България, регистрирано с Решение №1013 от 27.01.2000 г., записано в том 2/ ст. 14, партида 7, регистър 1 по ФД№ 544 /2000. Групата е регистрирано в Електронния регистър с ЕИК 115526612, в съответствие с Търговския Закон на Република България. Адресът на управление е “Асеновградско шосе”, гр. Пловдив, България.

Консолидираният финансов отчет на “КЦМ 2000” АД включва финансовото състояние, финансовите резултати и паричните потоци на Дружеството и на неговите дъщерни дружества (заедно „Групата“), както и участието им в асоциирани и съвместно контролирани предприятия към и за годината, приключваща на 31 декември 2019 г.

Предметът на дейност на Групата е предимно в областта на металургията и включва производство и продажба на цветни метали, операции с недвижими имоти, поддръжка, ремонт и други услуги. Групата експлоатира завод, основен производител на олово и цинк, благородни метали, и техните вторични продукти и сплави. Групата реализира своята продукция на вътрешния и външния пазар, като дялът на износа е значителен.

2. База за изготвяне

(а) Съответствие

Този консолидиран финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

Консолидираният финансов отчет, изготвен към и за годината приключваща на 31 декември 2019 г., е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 16 април 2020 година.

(б) Действащо предприятие

Консолидираният финансовият отчет е изготвен на базата на предположението, че Групата е действащо предприятие и ще продължава своята дейност в обозримо бъдеще.

Групата отчете нетна печалба след данъци в размер на 8,697 хил. лева за годината, приключваща на 31 декември 2019 г. (нетна печалба след данъци в размер на 5,845 хил. лева за годината, приключваща на 31 декември 2018 г.).

Към 31 декември 2019 г. текущите задължения на Групата надвишават текущите и активи с 64,241 хил. лева. Това се дължи главно на факта, че Групата използва краткосрочни заеми за финансиране на дейност си. Краткосрочните кредити се подновяват на годишна база, което е обичайна практика и ръководството счита, че тя ще продължи и за в бъдеще, поради цялостното добро представяне на Групата и доброто и финансово състояние.

Бележки към консолидирания финансов отчет

2. База за изготвяне

(б) Действащо предприятие (продължение)

Ръководството предвижда, че съществуващите капиталови ресурси и източници на финансиране (парични потоци от основна дейност и достъп до банкови кредити) ще са адекватни за ликвидните му потребности през следващата 2020 г. и не е налице съществена несигурност, свързана със събития или условия, които могат да поставят под съмнение възможността на Групата да продължи като действащо предприятие.

Ръководството следи развитието на пандемията COVID-19 и е в постоянен процес на оценка на потенциалните ефекти за бизнеса на Групата и нейното финансово представяне и финансово състояние. Ръководството предприема мерки за оценка на този риск и неговото управление, до колкото това е възможно. Ръководството отчита и се съобразява с всички мерки, предприети от Българското правителство във връзка с въведеното на 13 март 2020 г. извънредно положение в страната.

Индустрията в която Групата оперира не е сред непосредствено засегнатите индустрии и Групата не очаква значителни промени в бизнеса в краткосрочен план. Групата има сключени договори и изградени стратегически отношения с партньорите си, както по отношение на доставката на основните суровини, необходими за производството, така и по отношение на своите клиенти. Групата може да реализира продукцията си на глобалния пазар и не зависи в голяма степен от отделни клиенти или региони. За момента всички дружества от Групата продължават своята дейност по обичайния си начин. Няма дружества от Групата с прекъсната или прекратена дейност, както и такива със значително намаление на обема на дейността и приходите.

Разбира се, развитието на пандемията и ефектите от наложените съответни мерки от почти всички правителства в Европа и света може да доведе до нарушаване на логистичните връзки и снабдителните вериги, до глобална рецесия и влошени условия на бизнес. Ръководството анализира ситуацията и отчита всички възможни сценарии, разработвайки съответни планове за действие и стрес-тестове за моделиране на начина по който Групата може да продължи своето съществуване дори при негативен сценарий за дейността на всяко от дружествата от Групата.

Към момента не е възможно да се оцени количествено възможния ефект от разрастването на пандемията.

Ръководството преразглежда приложимостта на принципа на действащото предприятие към датата на одобрение на този консолидиран финансов отчет и на базата на цялата налична информация към момента, счита, че тези обстоятелства не създават значителна несигурност относно възможността на Групата да продължи своята дейност като действащо предприятие.

Бележки към консолидирания финансов отчет

2. База за изготвяне (продължение)

(в) База за измерване

Този консолидиран финансов отчет, е изготвен на базата на историческата стойност, с изключение на:

- имоти, машини и оборудване, представени по преценена стойност;
- финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност;
- инвестиционни имоти, отчитани по справедлива стойност;
- задължения по планове за дефинирани доходи отчитани по настояща стойност;
- Някои търговски вземания отчитани по справедлива стойност.

Това е първия консолидиран финансов отчет на Групата, в който е приложен МСФО 16 Лизинг. Съответните промени на значимите счетоводни политики са оповестени в Бележка 3 (а).

Детайлна информация за счетоводните политики на Групата е оповестена в Бележка 3.

(г) Функционална валута и валута на представяне

Този консолидиран финансов отчет е представен в Български лева (BGN), която е функционалната валута на Групата. Цялата финансова информация е представена в лева закръглени до хиляда, освен ако не е посочено друго.

(д) Използване на приблизителни оценки и преценки

При изготвянето на този консолидиран финансов отчет, ръководството е направило преценки, приблизителни оценки и допускания, които влияят на прилагането на Груповите счетоводни политики и на отчетените суми на активите и пасивите, приходите и разходите. Реалният резултат може да бъде различен от тези приблизителни оценки.

Приблизителните оценки и основните допускания се преразглеждат текущо. Преразглеждането на приблизителните оценки се признава проспективно.

Несигурност в допусканията и оценките

Информация за преценки, направени при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителни ефекти върху признатите суми в консолидирания финансов отчет, се съдържа в следните бележки:

- Бележка 19 – Отсрочени данъчни активи и пасиви (използване на данъчни загуби, непризнати пасиви по отсрочени данъци за инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия);
- Бележка 29 – Задължения по план с дефинирани доходи: оценка на задължение по план с дефинирани доходи; основни актюерски допускания.

Бележки към консолидирания финансов отчет

2. База за изготвяне (продължение)

(д) Използване на приблизителни оценки и преценки (продължение)

Справедливи стойности

Някои от счетоводните политики и оповестявания на Групата изискват оценка на справедливи стойности за финансови и за не-финансови активи и пасиви.

Групата е установила контролна рамка по отношение на оценката на справедливи стойности.

Финансовият отдел регулярно преглежда значителните ненаблюдаеми входящи данни и корекции на оценките. Ако информация от трети страни, като котировки от брокери или сходни услуги, се използва за оценка на справедливи стойности, тогава финансовият отдел оценява получените доказателства от трети страни за да се подкрепи заключението, че такива оценки отговарят на изискванията на МСФО, включително нивото в йерархията на справедливите стойности, в което такива оценки трябва да бъдат класифицирани.

Когато оценява справедливата стойност на актив или пасив, Групата използва наблюдаеми данни, доколкото е възможно. Справедливите стойности се категоризират в различни нива в йерархията на справедливите стойности на базата на входящите данни в техниките за оценка, както следва:

- Ниво 1: котираны цени (некоригирани) на активни пазари за сходни активи или пасиви.
- Ниво 2: входящи данни различни от котираны цени, включени в Ниво 1, които, пряко (т.е. като цени) или косвено (т.е. получени от цени), са достъпни за наблюдаване за актива или пасива.
- Ниво 3: входящи данни за актива или пасива, които не са базирани на наблюдаеми пазарни данни (ненаблюдаеми входящи данни).

Ако входящите данни, използвани за оценка на справедливата стойност на актива или пасива, могат да се категоризират в различни нива от йерархията на справедливите стойности, тогава оценката на справедливата стойност се категоризира в нейната цялост в това ниво от йерархията на справедливите стойности, чиято входяща информация е от значение за цялостната оценка.

Групата признава трансфери между нивата на йерархията на справедливите стойности към края на отчетния период, през който е станала промяната.

Повече информация за допусканията, направени при оценка на справедливите стойности, е включена в следните бележки:

- Бележка 14 – Имоти, машини, съоръжения и оборудване;
- Бележка 16 – Инвестиционни имоти;
- Бележка 28 – Финансови инструменти.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики

Значимите счетоводни политики представени по-долу са приложени последователно във всички периоди представени в този финансов отчет с изключение на промените посочени в „Промяна в значимите счетоводни политики“.

(а) Промяна в значимите счетоводни политики

Групата приложи първоначално МСФО 16 *Лизинг* към 1 януари 2019 г.

Някои други нови стандарти също влизат в сила от 1 януари 2019 г., но те нямат съществен ефект върху финансовия отчет на Групата.

Групата приложи МСФО 16 използвайки модифицирания ретроспективен подход. Съответно, съпоставимата информация, представена за 2018 г. не е преизчислена – представена е, както е била предходно отчетена, съгласно МСС 17 и свързаните разяснения. За всички лизингови договори Групата приложи опцията на модифицирания ретроспективен подход, съгласно МСФО 16 В.8 (б)(ii), според която активите с право на ползване към 1 януари 2019 г. се признават в размер, равен на стойността на съответния пасив по лизинга. В резултат на това няма ефекти в натрупаните печалби и загуби към датата на първоначалното прилагане на стандарта. Детайлни оповестявания относно промените в счетоводните политики са оповестени по-долу. В допълнение, изискванията за оповестяване на МСФО 16 като цяло не са приложени към съпоставимата информация.

(i) Определение за лизинг

В предходните периоди Групата определяше в началото на договора дали споразумението е или съдържа лизинг, съгласно КРМСФО 4 *Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг*. Понастоящем Групата прави оценка дали договорът е или съдържа лизинг на база на определението за лизинг, както е оповестено в Бележка 3 (з).

При преминаването към МСФО 16 Групата избра да приложи практическото улеснение да наследи оценката за това, кои трансакции са лизинг. Групата приложи МСФО 16 само към договорите, идентифицирани в предходни периоди като лизинг. Договорите, които не са идентифицирани като лизинги, съгласно МСС 17 и КРМСФО 4 не се преразглеждат за това дали съдържат лизинг, съгласно МСФО 16. Съответно, определението за лизинг съгласно МСФО 16 е приложено само към договорите, които са сключени или променени на или след 1 януари 2019 г.

(ii) Като лизингополучател

Групата наема като лизингополучател различни активи, включително производствено оборудване, превозни средства като мотокари и офис помещение. Групата класифицираше в предходни периоди лизингите като оперативни или финансови на база на оценката си дали лизинга прехвърля по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху актива на Групата. Съгласно МСФО 16 Групата признава активи с право на ползване и пасив по лизинга за повечето от лизинговите си договори. Това означава, че тези лизинги са вече признати в отчета за финансовото състояние.

В началото на лизинга или при промяна на договор, който съдържа лизингов компонент, Групата разпределя възнаграждението по договора към всеки лизингов компонент на базата на относителните единични цени на всеки лизингов компонент.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(a) Промяна в значимите счетоводни политики (продължение)

(ii) Като лизингополучател (продължение)

Лизинги, класифицирани като оперативни, съгласно МСС 17

Групата е класифицирала в предходни периоди някои лизинги на превозни средства като оперативни лизинги, съгласно МСС 17. При преминаване за лизингите на превозни средства пасивите по лизинга са оценени по настоящата стойност на оставащите плащания по лизинга, дисконтирани с диференциалния лихвен процент на Групата към 1 януари 2019 г. Активите с право на ползване се оценяват на стойност равна на пасива по лизинга, коригирана със стойността на всички предплащания или начислени лизингови плащания. Групата е приложила този подход към всички лизинги.

При преминаването към МСФО 16 Групата не е признала пасиви по лизинги по краткосрочните си лизингови договори. Следователно, Групата не е признала и активи с право на ползване в консолидирания отчет.

Групата е направила тест за обезценка на активите с право на ползване към датата на преминаване и е заключила, че няма индикации, че активите с право на ползване са обезценени.

Групата е използвала някои практически улеснения при прилагането на МСФО 16 към лизингите, които са били предходно класифицирани като оперативни, съгласно МСС 17. По-конкретно Групата:

- не е признала активи с право на ползване и пасиви по лизинги, за които лизинговия срок приключва в рамките на 12 месеца от датата на първоначално прилагане и които нямат опции за покупка;
- не е признала активи с право на ползване и пасиви по лизинги на активи с ниска стойност (напр. компютърно оборудване);
- не е включила първоначалните преки разходи в оценката на актив с право на ползване към датата на първоначално прилагане; и
- е използвала последваща информация при определяне на срока на лизинга.

Лизинги, класифицирани като финансови, съгласно МСС 17

Групата ползва под наем производствено оборудване. Тези лизинги са били класифицирани като финансов лизинг, съгласно МСС 17. За тези лизинги балансовата стойност на актива с право на ползване и пасива по лизинга към 1 януари 2019 г. са определени на база балансовите стойности на лизингования актив и лизинговото задължение съгласно МСС 17 точно преди тази дата.

(iii) Като лизингодател

Групата отдава под наем помещения и части от собствени имоти.

От Групата не се изисква да прави корекции при преминаването към МСФО 16 за лизинги, в които е лизингодател, с изключение на подлизингите.

Групата е направила оценка на класификацията на договорите за лизинг, в които тя е наемодател и е заключила, че те са оперативни лизинги, съгласно изискванията на МСФО 16.

Групата прилага МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти*, за да разпредели възнаграждението в договора към всеки лизингов и не-лизингов компонент.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(а) Промяна в значимите счетоводни политики (продължение)

(iv) Ефект върху финансовия отчет от преминаването

При преминаването към МСФО 16 Групата призна допълнителни активи с право на ползване (в допълнение към активите с право на ползване по финансови лизинги, трансферирани от машини и съоръжения на стойност 681 хил. лева, така както е оповестено в Бележка 31), и допълнителни пасиви по лизинга без ефект в натрупаните печалби и загуби.

Ефектите от преминаването са обобщени по-долу:

<i>В хиляди лева</i>	<i>Бележка</i>	1 януари 2019
Активи с право на ползване – имоти, машини и съоръжения	31	1,060
Отсрочени данъчни активи		-
Пасиви по лизинги		1,060
Натрупани печалби и загуби		-

При оценката на пасивите по лизинги за лизингите, класифицирани като оперативни, Групата е дисконтирала лизинговите плащания като е използвала своя диференциален лихвен процент към 1 януари 2019 г. Средно-претегления приложен лихвен процент е 3.2%.

<i>В хиляди лева</i>	1 януари 2019
Задължения по оперативни лизинги към 31 декември 2018 г., така както са оповестени, съгласно МСС 17 в консолидирания финансов отчет на Групата	445
Дисконтирани с диференциалния лихвен процент към 1 януари 2019 г.	430
Задължения по финансов лизинг, признати към 31 декември 2018 г.	681
– Изключение за признаване на лизинги на активи на ниска стойност	-
– Изключение за признаване на лизинги, чийто срок е по-малък от 12 месеца към датата на преминаване	(51)
Пасиви по лизинг, признати към 1 януари 2019 г.	<u>1,060</u>

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(б) База за консолидация

(i) Бизнес комбинации

Групата отчита бизнес комбинациите, използвайки метода на придобиването при прехвърляне на контрола към Групата. Прехвърленото възнаграждение при придобиването по принцип се оценява по справедлива стойност, както и придобитите разграничими нетни активи. Възникваща репутация се тества за обезценка годишно. Печалба от изгодна покупка се признава веднага в печалбата или загубата. Разходи по сделката се отчитат като разходи при възникване, освен тези, свързани с издаването на дългови или капиталови ценни книжа.

Прехвърленото възнаграждение не включва суми, свързани с уреждането на съществуващи преди отношения. Такива суми, в общия случай, се признават в печалби и загуби.

Дължимо условно възнаграждение се оценява по справедлива стойност към датата на придобиване. Ако условното възнаграждение се класифицира като собствен капитал, то не се преоценява и уреждането му се отчита в собствения капитал. В противен случай, последващите промени в справедливата стойност на условното възнаграждение се признават в печалбата или загубата.

Когато се изисква възнаграждения с плащания на базата на акции (заместващи възнаграждения) да бъдат заменени за възнаграждения на служители на придобитото предприятие (възнаграждения на придобитото предприятие) и се отнасят за предходни услуги, тогава цялата или част от сумата от заместващите възнаграждения на придобиващия се включва в оценката на прехвърленото възнаграждение за бизнес комбинацията. Това определяне се базира на пазарната стойност на заместващите възнаграждения, сравнена с пазарно-базирана стойност на възнагражденията на придобитата страна и степента, до която заместващите възнаграждения се отнасят за предходни услуги.

(ii) Неконтролиращо участие (НКУ)

НКУ се оценява по пропорционалния дял от разграничимите нетни активи към датата на придобиване.

Промени в дела на Групата в дъщерно предприятие, които не водят до загуба на контрол, се отчитат в собствения капитал.

(iii) Дъщерни дружества

Дъщерни дружества са тези, върху които Групата упражнява контрол. Групата контролира едно предприятие когато има експозиция към, или право на променлива възвращаемост от своето участие и има връзка между власт и доходност.

Финансовите отчети на дъщерните дружества се включват в консолидирания финансов отчет от датата, на която е установен контрол, до датата на преустановяването му.

(iv) Загуба на контрол

При загубата на контрол над дъщерно предприятие, Групата отписва активите и пасивите на дъщерното предприятие, и свързаните НКУ и другите компоненти на собствения капитал. Печалбата или загубата, произлизаща от това, се признава в печалбата или загубата за периода. Запазен дял в бивше дъщерно дружество се оценява по справедлива стойност при загубата на контрол.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(б) База за консолидация (продължение)

(v) *Придобиване на неконтролни участия*

Придобиването на неконтролно участие се отчита като сделка със собственици в тяхното качество на такива и затова репутация не се признава. Корекциите на неконтролно участие възникващи от сделки, които не водят до загуба на контрол, се базират на пропорционалната стойност на нетните активи на дъщерното предприятие.

(vi) *Участия в предприятия, отчитани по метода на капитала*

Участията на Групата в предприятия, отчитани по метода на капитала, включват участие в асоциирани и съвместни предприятия.

Асоциирани предприятия са тези, върху които Групата упражнява значително влияние, но не и контрол или съвместен контрол върху финансовите и оперативните им политики.

Съвместно предприятие е споразумение, в което Групата има съвместен контрол, като едновременно има права върху нетните активи на споразумението, а не права за активите и задължения за пасивите на споразумението.

Инвестициите в асоциирани и съвместни предприятия се отчитат по метода на капитала. Първоначално се признават по цена на придобиване, която включва разходите по сделката. След първоначално признаване, консолидираният финансов отчет включва дела на Групата в печалбите и загубите и ДВД на инвестициите в предприятия, отчитани по метода на капитала, до датата на преустановяването на значителното влияние или съвместния контрол.

(vii) *Сделки, които се елиминират при консолидация*

Вътрешно груповите разчети и сделки и всички нереализирани приходи и разходи, произтичащи от вътрешно групови сделки, се елиминират при изготвянето на консолидирания финансов отчет. Нереализирани печалби, от сделки с асоциирани и съвместни предприятия, се елиминират срещу инвестицията до размера на дела на Групата в съответното дружество. Нереализираните загуби се елиминират по същия начин както нереализираните печалби, но само ако няма доказателство за обезценка.

(в) Чуждестранна валута

(i) *Сделки в чуждестранна валута*

Операциите с чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута по централния курс на БНБ, приложим в деня на извършване на сделката. Парични активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута по заключителния курс на БНБ към отчетната дата.

Не-парични активи и пасиви деноминирани в чуждестранни валути, които се отчитат по справедлива стойност, се превръщат във функционалната валута по курса на датата, към която е определена справедливата стойност. Непарични позиции, които се оценяват по историческа цена в чуждестранна валута, не се преизчисляват. Курсови разлики, възникващи от превалутирането във функционалната валута се отчитат в печалби и загуби.

От 1 януари 1999 година обменният курс на Българския лев (BGN) е фиксиран към еврото (EUR). Обменният курс е BGN 1.95583 / EUR 1.0

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(в) Чуждестранна валута (продължение)

(ii) *Чуждестранна дейност*

Активите и пасивите на чуждестранната дейност, включително положителната репутация и корекцията до справедлива стойност, възникващи при придобиването, се преизчисляват в лева по валутния курс валиден към датата на отчета. Приходите и разходите на чуждестранната дейност, се преизчисляват в лева, по курса към датата на сделката.

Курсовите разлики, възникнали в резултат на преизчисляването, се признават в друг всеобхватен доход. Такива разлики се признават в резерв от превалутиране. Когато чуждестранна дейност е отписана, частично или изцяло, съответната част от резерва от превалутиране се прекласифицира в печалба и загуба като част от резултата от отписването.

(г) Финансови инструменти

(i) *Признаване и първоначално измерване*

Търговски вземания и издадените предоставени заеми първоначално се признават, когато са възникнали. Всички други финансови активи и пасиви са първоначално признати, когато Групата става страна по договорните условия на инструмента.

Финансов актив (освен търговските вземания без съществен компонент на финансиране) или финансов пасив се измерва първоначално по справедлива стойност плюс, за позиции, които не се отчитат по справедлива стойност през печалба и загуба, разходи по сделката, които са пряко свързани с неговото придобиване или издаване. Търговски вземания без съществен компонент на финансиране се измерват първоначално по съответната им цена на сделката (транзакционна стойност).

(ii) *Класификация и последващо измерване*

Финансови активи

При първоначално признаване финансов актив се класифицира като оценяван по: амортизируема стойност, справедлива стойност през друг всеобхватен доход (ССДВД) – дългова инвестиция; ССДВД – капиталова инвестиция; или по справедлива стойност през печалба и загуба (ССППЗ).

Финансовите активи не се рекласифицират след тяхното първоначално признаване, освен ако Групата промени бизнес модела за управление на финансови активи, в който случай всички засегнати финансови активи се рекласифицират от първия ден на първия отчетен период, следващ промяната в бизнес модела

Финансов актив се оценява по амортизирана стойност, ако отговаря и на двете условия и не е определен по ССПЗ:

- държи се в бизнес модел, чиято цел е активите да бъдат държани, за да се съберат договорните парични потоци; и
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.
- Финансов актив се измерва по ССДВД ако отговаря едновременно на следните две изисквания и не е предназначен за измерване по ССПЗ:
- държи се в бизнес модел, чиято цел се постига чрез събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи; и
- съгласно неговите договорни условия на определени дати възникват парични потоци, които са само плащания на главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(г) Финансови инструменти (продължение)

(ii) *Класификация и последващо измерване (продължение)*

Всички финансови активи, които не се класифицират като измервани по амортизирана стойност или по ССДВД, както е описано по-горе, се измерват по ССППЗ. Това включва всички деривативни финансови активи (Бележка 28). При първоначалното признаване Групата може еднократно да определи финансов актив, който иначе отговаря на изискванията да бъде измерван по амортизирана стойност или по ССДВД като ССППЗ, ако това ще елиминира или значително ще редуцира счетоводните несъответствия, които иначе биха възникнали.

Значителна част от търговските вземания на Групата съдържат елемент на провизорно ценообразуване, представляващ внедрен дериватив (виж Бележка 21). Поради тази характеристика, тези търговски вземания са класифицирани като отчитани по ССППЗ.

За търговските вземания от част от своите клиенти Групата е сключила договори за факторинг без право на регрес. Групата класифицира тези вземания, преди те да бъдат прехвърлени към факторинга, като такива с последващо измерване по ССППЗ.

Финансови активи – Оценка на бизнес модела

Групата прави оценка на целите на бизнес модела, по който даден финансов актив се държи на ниво портфейл, тъй като това най-добре отразява начина, по който се управлява бизнеса и се предоставя информация на ръководството. Информацията, която се взема под внимание включва:

- посочените политики и цели на портфейла и действието на тези политики на практика. Включително дали стратегията на ръководството се фокусира върху получаване на договорния лихвен доход, поддържане на определен профил на лихвения процент, съпоставяне на продължителността на финансовите активи с продължителността на всякакви свързани задължения или очаквани парични потоци или реализиране на парични потоци чрез продажба на активите;
- как се оценява и отчита дейността на портфейла пред ръководството на Групата;
- рисковете, които засягат представянето на бизнес модела (и финансовите активи, държани в рамките на този бизнес модел) и как се управляват тези рискове;
- как се компенсират управителите на бизнеса – напр. дали компенсацията се основава на справедливата стойност на управляваните активи или на събраните договорни парични потоци;
- и
- честотата, обема и периода на продажбите на финансови активи в предходни периоди, причините за такива продажби и очакванията за бъдещи продажби.

Прехвърлянето на финансови активи на трети страни в сделки, които не отговарят на условията за отписване (факторинг с регрес), не се считат за продажби за тази цел, в съответствие с продължаващото признаване на активи от Групата.

Финансовите активи, които се държат за търгуване или се управляват и чието изпълнение се оценява на база справедливата стойност, се оценяват на база ССППЗ.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(г) Финансови инструменти (продължение)

(ii) Класификация и последващо измерване (продължение)

Финансови активи – Оценка дали договорните парични потоци са единствено плащания на главница и лихва:

За целите на тази оценка „главницата“ се определя като справедливата стойност на финансовия актив при първоначално признаване. „Лихвата“ се определя като възнаграждение за стойността на парите във времето и за кредитния риск, свързан с непогасената главница през определен период от време и за други основни рискове и разходи по кредитиране (напр. ликвиден риск и административни разходи), както и марж на печалбата.

При оценката дали договорните парични потоци са единствено плащания на главница и лихви, Групата разглежда договорните условия на инструмента. Това включва оценка дали финансовият актив съдържа договорна клауза, която би могла да промени времето или сумата на договорните парични потоци, така че тя да не отговаря на това условие. При извършването на тази оценка Групата взема предвид:

- условия, които биха променили размера или времето на паричните потоци;
- условия, които могат да коригират договорната купонна лихва, включително характеристиките с променлива лихва;
- характеристиките за предплащане и удължаване; и
- условия, които ограничават претенциите на Групата към парични потоци от определени активи (например характеристики без право на регрес).

Финансови активи - Последващо измерване и печалби и загуби:

Финансови активи, отчетени по ССПЗ	Тези активи се оценяват в последствие по справедлива стойност. Нетните печалби и загуби, включително доходи от лихви и дивиденди, се признават в печалбата или загубата, освен за деривативите определени за хеджиращи инструменти, за които се прилага отчитане на хеджирането.
Финансови активи по амортизирана стойност	Тези активи се оценяват в последствие по амортизирана стойност, като се използва метода на ефективната лихва. Амортизираната стойност се намаля със загубите от обезценка. Приходите от лихви, печалбите и загубите от валутно-курсони разлики и обезценката се признават в печалбата или загубата. Всяка печалба или загуба от отписване се признава в печалбата или загубата.
Дългови инвестиции, отчетени по ССДВД	Тези активи се оценяват в последствие по справедлива стойност. Приходите от лихви, изчислени по метода на ефективната лихва, печалбите и загубите от валутно-курсони разлики и обезценката се признават в печалбата или загубата. Други нетни печалби и загуби се признават в ДВД. При отписването печалбите и загубите натрупани в ДВД се рекласифицират към печалбата или загубата.
Капиталови инвестиции, отчетени по ССДВД	Тези активи се измерват впоследствие по справедлива стойност. Дивидентите се признават като приход в печалбата или загубата, освен ако дивидентът не представлява ясно възстановяване на част от стойността на инвестицията. Други нетни печалби и загуби се признават в ДВД и не се рекласифицират към печалбата или загубата.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(г) Финансови инструменти (продължение)

(ii) *Класификация и последващо измерване (продължение)*

Финансови пасиви - Класификация, последващо измерване и печалби и загуби

Финансовите пасиви се класифицират по амортизирана стойност или според ССППЗ. Финансовият пасив се класифицира според ССППЗ ако е класифициран като държан за продажба, като дериватив или обозначен като такъв при първоначалното признаване. Финансовите пасиви според ССППЗ се измерват по справедлива стойност, а нетните печалби и загуби, включително разходите за лихви, се признават в печалбата или загубата. Другите финансови пасиви впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, като се използва метода на ефективната лихва. Разходите за лихви и валутните печалби и загуби се признават в печалбата или загубата. Всяка печалба или загуба от отписване също се признава в печалбата или загубата.

(iii) *Отписване*

Финансови активи

Групата отписва финансов актив, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато се прехвърлят правата за получаване на договорните парични потоци от сделка, при която по същество всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив са прехвърлени или при която Групата не прехвърля и не запазва по същество всички рискове и изгоди от собствеността, нито запазва контрол върху финансовия актив.

Групата сключва сделки, при които прехвърля активи, признати в отчета за финансовото състояние, но запазва всички или почти всички рискове и ползи от прехвърлените активи. В тези случаи прехвърлените активи не се отписват.

Групата оценява дали модификации в договорените условия представляват значителни модификации и ако е така, отписва финансовия актив преди модификацията и признава нов актив на базата на новите договорени условия. Модификации, водещи до значителна промяна в матуритета на актива и/или до промяна на лихвените нива се считат за значителни модификации, водещи до отписване на инструмента.

Финансови пасиви

Групата отписва финансов пасив, когато договорните задължения са изпълнени, анулирани или изтекли. Групата също така отписва финансов пасив, когато неговите условия се променят и паричните потоци от модифицирания пасив са съществено различни, като в този случай се признава нов финансов пасив по справедлива стойност, който се базира на променените условия.

При отписване на финансов пасив разликата между балансовата стойност и платеното възнаграждение (включително всички прехвърлени непарични активи или поети задължения) се признава в печалбата или загубата.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(г) Финансови инструменти (продължение)

(iv) *Компенсирано представяне*

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и нетната сума се представя в отчета за финансовото състояние, тогава и само тогава, когато Групата има законово право да компенсира сумите и възнамерява или да ги уреди на нетна база, или да реализира актива и да уреди пасива едновременно.

(v) *Деривативни финансови инструменти*

Групата използва деривативни финансови инструменти за хеджиране на рисковете от промяна на валутните курсове, на цените на металите и лихвените нива, произтичащи от финансовата и оперативна дейност.

Деривативните финансови инструменти се признават първоначално по тяхната справедлива стойност. Транзакционните разходи се признават в печалби и загуби, когато възникнат. Последващата оценка на деривативните инструменти се осъществява по тяхната справедлива стойност, като промените се отчитат в печалби и загуби, тъй като ръководството не прилага счетоводно отчитане на хеджиране за управление на риска.

Внедрените деривативи се отделят от основния договор и се отчитат отделно ако са изпълнени определени условия.

Деривативи, внедрени в договори, където приемния актив е финансов актив в обхвата на МСФО 9, никога не се разделят. Вместо това се преценява за класификацията на хибридният финансов инструмент като цяло. Някои от търговските вземания възникват по договори за продажба, които съдържат елемент на т.нар. провизорно ценообразуване водещо до финализации, което се счита за внедрен дериватив.

Групата е приела политика, за целите на представяне в Отчета за печалбите или загубите и другия всеобхватен доход, ефектите от внедрените деривативи да се признават в същите позиции, където се признават и ефектите от приемния договор.

(iv) *Акционерен капитал*

Обикновените акции се класифицират като собствен капитал. Разходите пряко свързани с издаването на обикновените акции се признават като намаление на собствения капитал, нетно от всички данъчни ефекти. Капиталът на Дружеството е представен по историческа стойност към датата на регистрация.

Обратно изкупуване на собствени акции

При изкупуване на собствени акции, платената сума, която включва директно свързаните разходи, нетно от данъци, се признава като намаление на общата сума на собствения капитал. Когато изкупени обратно акции се продават в последствие или се преиздават, получената сума се признава в увеличение на собствения капитал, а печалбата/загубата от сделката се трансферира в неразпределена печалба.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(д) Имоти, машини, съоръжения и оборудване

(i) *Признаване и оценка*

При първоначално придобиване

Имотите, машините, съоръженията и оборудването се оценяват първоначално по цена на придобиване, която включва покупната цена, включително мита и невъзстановими данъци върху покупката, както и всички други разходи, пряко отнасящи се до придобиването на актива. Стойността на активите придобити по стопански начин включва направените разходи за материали, директно вложен труд, разходите пряко отнасящи се до привеждане на актива до местоположение и състояние необходими за неговата експлоатация; първоначална приблизителна оценка на разходите за демонтаж и преместване на актива и за възстановяване на площадката, на която е разположен актива, и капитализирани разходи за лихви. Закупен софтуер, без който е невъзможно функционирането на закупено оборудване, се капитализира като част от това оборудване.

Когато в имотите, машините, съоръженията и оборудването се съдържат компоненти с различна продължителност на полезен живот, те се отчитат отделно.

Печалби и загуби при отписване на имоти, машини и съоръжения се определят като се сравняват постъпленията с балансовата стойност на актива, и се признават нетно в други приходи в печалби и загуби. Когато преоценените активи се продадат, сумите включени в преоценен резерв се рекласифицират в натрупани печалби и загуби.

Последващо оценяване

Избраният от Групата подход за последваща оценка на земите, сградите, машините и съоръженията е модела на преоценената стойност по МСС 16 – преоценена стойност, която е справедливата стойност на актива към датата на преоценката намалена с последващо начислените амортизации, както и последващи натрупани загуби от обезценка.

Справедливите стойности на земи, сгради, машини и съоръжения обикновено се определя на базата на пазарни доказателства чрез оценка, която се извършва от професионални лицензирани оценители.

Честотата на преоценките зависи от промените на справедливите стойности на земите, сградите, машините и съоръженията. Когато справедливата стойност се измени съществено през даден период от време, Дружествата от Групата извършват преоценка. При всички случаи, независимо от предишни преоценки, максималният срок между две преоценки не може да надхвърля 5 години.

При преоценка, натрупаната амортизация на преоценяваните активи се отписва за сметка на брутната балансова (отчетна) стойност на актива, а нетната стойност се коригира до преоценената стойност на актива.

Транспортни средства и други дълготрайни активи и разходи за придобиване на дълготрайни материални активи се оценяват в отчета по цена на придобиване, намалена с начислени амортизации и натрупани загуби от обезценка.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(д) Имоти, машини, съоръжения и оборудване (продължение)

(ii) Рекласифициране към Инвестиционни имоти

Когато употребата на даден имот се промени от имот ползван от собственика на инвестиционен имот, то тогава имотът се преоценява по справедлива стойност и се рекласифицира като инвестиционен имот. Всяка печалба, възникнала от преоценката, се признава в печалби и загуби, доколкото тя обръща предходна загуба от обезценка за специфичния имот, като всяка остатъчна печалба се признава в друг всеобхватен доход и се представя в преоценъчния резерв в собствения капитал. Всяка загуба се признава незабавно в печалба и загуба.

(iii) Последващи разходи

Възникнали последващи разходи, за да се подмени част от актив от имотите, машините, съоръженията и оборудването, се капитализират в съответния актив, само когато е вероятно предприятието да получи в бъдеще икономически ползи, свързани с тази част от актива и разходите могат да бъдат оценени надеждно. Балансовата стойност на подменената част се отписва. Разходи за ежедневно обслужване на активите се признават в печалби и загуби като разход в момента на възникването им.

(iv) Амортизация

Амортизацията се начислява в печалби и загуби на база линейния метод въз основа на очаквания срок на полезен живот на имотите, машините, съоръженията и оборудването, които се отчитат отделно, тъй като това отразява очаквания начин на консумиране на бъдещите икономически ползи от актива. Амортизация на придобити активи при условията на финансов лизинг се начислява за по-късия измежду срока на договора и техния полезен живот, освен в случаите когато е почти сигурно придобиването на собствеността върху тях до края на срока на договора. Земята не се амортизира.

Очакваните срокове на полезен живот към текущия и предходния период са както следва:

• сгради	25 години
• съоръжения и оборудване	5 до 25 години
• машини	10 до 25 години
• транспортни средства	4 до 12,5 години
• стопански инвентар	6.6 години
• компютри	2 до 5 години
• други активи	5 години.

Методите на амортизация, полезния живот и остатъчните стойности се преразглеждат към всяка дата на изготвяне на финансов отчет и се коригират, ако е необходимо.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(е) Нематериални активи

(i) Репутация

Репутация, възникваща при придобиването на дъщерни предприятия, се оценява по себестойност, намалена с натрупани загуби от обезценки.

(ii) Други нематериални активи

Нематериалните активи придобити от Групата, и имащи ограничен срок на използване, се отчитат по цена на придобиване намалена с натрупаната амортизация и натрупани загуби от обезценка.

(iii) Последващи разходи

Последващи разходи се капитализират само когато увеличават бъдещата икономическа полза от специфичния актив, за който се отнасят. Всички останали разходи, включително разходи за вътрешно генерирани репутация и търговски марки, се признават като разход в момента на тяхното възникване.

Разходите свързани с поддръжката на нематериални активи се капитализират, само когато се увеличава бъдещата икономическа изгода от актива. Всички останали разходи се признават като разход в момента на тяхното възникване.

(iv) Амортизация

Амортизацията се начислява в печалби и загуби на база линейния метод въз основа на очаквания срок на полезен живот на нематериалните активи, различни от репутация, тъй като това отразява очаквания начин на консумиране на бъдещите икономически ползи от актива. Очакваните срокове на полезен живот са както следва:

• софтуер	2 до 5 години
• лицензи и права на ползване	5 до 6 години
• концесия	За срока на концесионните договори
• други	6 години.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(е) Инвестиционни имоти

Инвестиционни имоти са имоти, държани по-скоро за получаване на приходи от наем или за увеличение стойността им, или за двете, но не с цел продажба в обичайната дейност, използване за производство или доставка на стоки и услуги за административни цели.

(и) *Първоначално признаване и оценка*

Първоначално признаване

Инвестиционните имоти се отчитат по себестойност при тяхното първоначално придобиване. Себестойността включва покупната цена, включително митата и невъзстановимите данъци върху покупката, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние за предвидената му употреба.

Последваща оценка

Инвестиционните имоти се оценяват по справедлива стойност, като промените се признават в печалби и загуби. Справедливите стойности на инвестиционни имоти обикновено се определя на базата на пазарни доказателства чрез оценка, която се извършва от професионални лицензирани оценители.

Честотата на преоценките зависи от промените на справедливите стойности на земите, сградите, машините и съоръженията. Когато справедливата стойност се измени съществено през даден период от време, дружествата от Групата извършват преоценка.

(ж) Други инвестиции

Другите инвестиции представляват неконтролни участия на Групата (под 20%) в капитала на други дружества.

В консолидирания отчет на Групата другите инвестиции се отчитат справедлива стойност през друг всеобхватен доход (ССДВД).

(з) Лизинги

Групата е приложила МСФО 16 на базата на модифицирания ретроспективен подход и съответно съпоставимата информация не е преизчислена и продължава да бъде отчитана съгласно МСС 17 и КРМСФО 4. Детайли за счетоводната политика, съгласно МСС 17 и КРМСФО 4 са отделно оповестени.

Политика приложима от 1 януари 2019 г.

В началото на договора Групата преценява дали договорът представлява или съдържа лизинг. Договорът представлява или съдържа лизинг, ако по силата на този договор се прехвърля срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време. За да оцени дали по силата на договор се прехвърля правото на контрол над използването на даден актив Групата използва дефиницията за лизинг в МСФО 16. Тази политика се прилага за договори, които са сключени на или след 1 януари 2019 г.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(з) Лизинги (продължение)

(i) *Групата като лизингополучател*

Към началната дата или при промяна на договор, който съдържа лизингов компонент Групата разпределя възнаграждението по договора към всеки лизингов компонент на базата на относителната му единична цена. За лизингите на имоти Групата е избрала да не отделя нелизинговите компоненти и да отчита лизинговите и нелизинговите компоненти като един лизингов компонент.

Към началната дата на лизинга Групата признава актив с право на ползване и пасив по лизинг.

Активът с право на ползване първоначално се оценява по цена на придобиване, която представлява първоначалната стойност на пасива по лизинга, коригирана с всички лизингови плащания направени към или преди началната дата, плюс всички извършени първоначални директни разходи, както и приблизителна оценка на разходите за демонтаж и преместване на основния актив или възстановяване на основния актив или на терена, на който е разположен, намалена с получените стимули по лизинга. Активът с право на ползване се амортизира последващо на база линейния метод от началната дата до края на срока на лизинга, освен ако лизинга не прехвърля собствеността върху основния актив на Групата към края на срока на лизинга или цената на придобиване на актива с право на ползване отразява, че Групата ще упражни опция за покупка. В този случай, активът с право на ползване ще бъде амортизиран на същата база, както тези имоти или съоръжения или оборудване. В допълнение, активът с право на ползване периодично се намалява със загуби от обезценка, ако се налага и се коригира с определени преоценки на пасива по лизинга.

Пасивът по лизинга първоначално се оценява по настоящата стойност на лизинговите плащания, които не са платени към началната дата, дисконтирани с лихвения процент, заложен в лизинговия договор или ако той не може да бъде непосредствено определен, диференциалния лихвен процент като дисконтов процент.

Групата определя диференциалния си лихвен процент, като получава лихвени проценти от различни външни финансиращи източници и прави корекции, за да отрази условията на лизинга и типа на лизингования актив.

Лизинговите плащания, които се включват при определяне на пасива по лизинга включват следното:

- фиксирания плащания, включително фиксиранияте по същество плащания;
- променливи лизингови плащания, които зависят от индекс или процент, които са оценени според стойността на индекса или процента към началната дата;
- суми, които се очаква да бъдат дължими от лизингополучателя по гаранциите за остатъчна стойност;
- цената на упражняване на опция за покупка, която е достатъчно сигурно, че Групата ще упражни, лизингови плащания във възможния период за упражняване на подновяване, ако Групата е достатъчно сигурна, че ще упражни опцията за удължаване и санкции за по-ранно прекратяване на лизинга, освен ако е разумно сигурно, че няма да прекрати лизинга по-рано.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(з) Лизинги (продължение)

(i) *Групата като лизингополучател*

Пасивът по лизинга се оценява по амортизирана стойност като се използва ефективния лихвен процент. Пасивът се преоценява, когато е налице промяна в бъдещите лизингови плащания, произтичащи от промяна в индекс или процент или ако има промяна в приблизителната оценка на Групата за сумата, която се очаква да бъде платена по гаранции за остатъчна стойност, ако Групата промени оценката си за това дали ще упражни покупка, удължаване или опция за прекратяване или ако е налице промяна във фиксираните по същество лизингови плащания.

Когато пасивът по лизинга се преоценява по този начин се прави съответна корекция на балансовата стойност на актива с право на ползване или се отчита в печалби и загуби, ако балансовата стойност на актива с право на ползване е намалено до нула.

Групата представя активи с право на ползване, които не отговарят на определението за инвестиционен имот и пасивите по лизинга като отделни позиции в отчета за финансовото състояние.

Краткотрайни лизинги и лизинги на активи на ниска стойност

Групата е избрала да не признава активи с право на ползване и пасиви по лизинг за лизинги на активи на ниска стойност и краткосрочни лизинги. Групата признава лизинговите плащания, свързани с тези лизинги като разход на линейна база за периода на лизинга.

(ii) *Групата като лизингодател*

В началото или при промяна на договор, който съдържа лизингов компонент Групата разпределя възнаграждението в договора към всеки лизингов компонент на базата на относителните единични цени.

Когато Групата е лизингодател тя определя в началото на лизинга дали един лизинг е финансов или оперативен.

За да класифицира един лизинг Групата прави обща оценка дали лизинга прехвърля по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху основния актив. Ако е така, то лизинга е финансов, ако не то той е оперативен. Като част от тази оценка Групата отчита определени индикатори, като това дали лизинга е за основната част от икономическия живот на актива.

Когато Групата е междинен лизингодател тя отчита своя интерес в основния лизинг и подлизинга отделно. Тя оценява класификацията на подлизинга като взема под внимание актива с право на ползване, произтичащ от основния лизинг, но не взема под внимание основния актив. Ако основният лизинг е краткосрочен, за който Групата е приложила изключението описано по-горе, то тогава тя класифицира подлизинга като оперативен лизинг.

Ако споразумението включва лизингов и нелизингов компонент, тогава Групата прилага МСФО 15, за да разпредели възнаграждението в договора.

Групата признава лизинговите плащания, получени по оперативен лизинг като приход в „други доходи“ на линейна база за срока на лизинга.

Като цяло счетоводните политики, приложими за Групата като лизингодател в съпоставимия период не са по-различни от МСФО 16, с изключение на класификацията на подлизинги, които са сключени през текущия период и които водят до класификация като финансов лизинг.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(з) Лизинги (продължение)

Политика приложима преди 1 януари 2019 г.

За договори, които са сключени преди 1 януари 2019 г. Групата е определила дали споразумението е било или съдържа лизинг на база на оценката дали:

- изпълнението на споразумението е зависило от използването на конкретния актив или активи; и
- споразумението е прехвърляло правото да се използва актива. Споразумение прехвърля правото да се използва актива, ако поне едно от долните условия е изпълнено:

- купувачът има възможността или правото да експлоатира актива, като получава или контролира по-голяма от незначителна част от продукцията;

- купувачът е в състояние или има право да контролира физическия достъп до актива, като получава или контролира по-голяма от незначителна част от продукцията ; или

- фактите и обстоятелствата показват, че е малка вероятността други лица да получат по-голяма от незначителна част от продукцията и цената за продукцията не е нито договорно фиксирана за единица продукция, нито е равна на текущата пазарна цена за единица продукция.

(i) Групата като лизингополучател

В съпоставимия период Групата като лизингополучател е класифицирала лизинги, които по същество прехвърлят всички рискове и ползи от собствеността като финансов лизинг. В тези случаи активи на лизинг се оценяват първоначално на стойност равна на по-ниската от тяхната справедлива стойност или настоящата стойност на минималните лизингови плащания. Минималните лизингови плащания са плащанията по време на срока на лизинговия договор, които лизингодателя е задължен да извърши, с изключение на условия наем. Последващо, след първоначалното признаване, активите се отчитат в съответствие със счетоводната политика, приложима за актива.

Активи, държани по силата на други лизинги са класифицирани като оперативни лизинги и не са били признавани в отчета за финансовото състояние на Групата. Плащанията по оперативни лизинги са били признавани в печалби и загуби на линейна база за срока на лизинговия договор. Получените стимули по лизинга са признавани като неразделна част от общия лизингов разход за срока на лизинга.

(ii) Групата като лизингодател

В случаите, в които Групата е лизингодател, тя е определяла в началото на лизинга дали всеки един лизинг е финансов или оперативен.

За да класифицира всеки лизинг Групата право обща оценка за това дали лизинга прехвърля по същество всички рискове и ползи от собствеността върху основния актив. Ако това е така, Групата отчита определени индикатори, като например дали лизинга е за по-голямата част от икономическия живот на актива.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(и) Материални запаси

Материалните запаси се отчитат по по-ниската от тяхната себестойност и нетна реализуема стойност. Нетната реализуема стойност представлява предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително оценените разходи по завършване на производствения цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата.

Подоценка на материален запас се признава винаги в случай, че балансовата стойност на даден материален запас (група запаси) превишава неговата (тяхната) нетна реализуема стойност. Загубите от подоценка се признават в печалби и загуби.

Себестойността на материалните запаси се отчита на принципа на средно претеглена стойност за материали и незавършено производство. В случая на произведена продукция, себестойността също така включва разходи за труд, социални осигуровки и разходи за амортизация. Тези разходи се разпределят върху продукцията и незавършеното производство на базата на нормален производствен капацитет.

(и) Нетекущи активи държани за продажба

Нетекущи активи, или групи за изваждане от употреба, съставени от активи и пасиви, се класифицират като държани за продажба, ако е много вероятно, че стойността им ще бъде възстановена основно чрез продажба, а не чрез продължаваща употреба.

Такива активи, или група за изваждане от употреба, обикновено се оценяват по по-ниската от тяхната балансова стойност и справедливата стойност, намалена с разходите за продажба. Всяка загуба от обезценка на група за изваждане от употреба се разпределя към активите и пасивите на пропорционална основа, с изключението че загуба не се разпределя за материалните запаси, финансови активи, отсрочени данъчни активи и инвестиционни имоти, които продължават да се отчитат в съответствие със счетоводните политики на Групата. Загуби от обезценка при първоначално класифициране като държани за продажба и последващи печалби или загуби от преоценка, се признават в печалби и загуби.

След като веднъж са класифицирани като държани за продажба, нематериалните активи и имотите, машините, съоръженията и оборудването не се амортизират.

Ако Групата е класифицирала даден актив (или група за изваждане от употреба) като държан за продажба, но вече не се удовлетворяват критериите, то преустановява класифицирането на актива (или групата за изваждане от употреба) като държан за продажба.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(й) Нетекущи активи държани за продажба (продължение)

Нетекущият актив, който престава да бъде класифициран като държан за продажба (или престава да бъде включван в група за изваждане от употреба, класифицирана като държана за продажба) се оценява по по-ниската от:

- неговата балансова стойност преди активът (или групата за изваждане от употреба) да е бил класифициран като държан за продажба, коригиран за каквато и да било амортизация или преоценки, които биха били признати, ако активът (или групата за изваждане от употреба) не е бил класифициран като държан за продажба; и
- неговата възстановима сума към датата на последващото решение той да не бъде продаван.

Групата включва каквато и да било необходима корекция в балансовата стойност на нетекущия актив, който престава да бъде класифициран като държан за продажба в печалби и загуби от продължаващи дейности в периода, в който вече не са удовлетворени критериите.

(к) Обезценка

(i) Финансови активи

Финансови инструменти и активи по договори

Групата признава загуба от обезценка за очакваните кредитни загуби (ОКЗ) за:

- финансови активи оценявани по амортизирана стойност; и
- активи по договори.

Загуба от обезценка на търговските вземания и активите по договор винаги се оценяват в размер равен на ОКЗ за целия живот на финансовия инструмент.

При определяне дали кредитният риск на даден финансов актив е нараснал значително след първоначалното признаване и при оценяването на ОКЗ, Групата взема предвид разумната и обоснована информация, която е подходяща и достъпна без излишни разходи или усилия. Това включва, както количествена, така и качествена информация и анализ, основани на историческия опит на Групата и включваща прогнозна информация.

Групата приема, че кредитният риск по даден финансов актив е нараснал значително, ако просрочието е по-голямо от 90 дни.

Групата счита, че финансовия актив е в неизпълнение, когато:

- е малко вероятно кредитополучателят да изплати кредитните си задължения към Групата в пълен размер, без да изисква от Групата действия като реализиране на гаранция (ако има такава); или
- финансовите активи, за които просрочието е по-голямо от 360 дни.

ОКЗ за целия живот са тези ОКЗ, които са резултат от всички възможни събития на неизпълнение през очаквания живот на финансовия инструмент. 12-месечната ОКЗ е тази част от ОКЗ, която е резултат от събитията на неизпълнение, които е възможно да се случат в рамките на 12 месеца след отчетната дата (или по-къс период, ако очаквания живот на инструмента е по-кратък от 12 месеца).

Максималния период, който се взема предвид при определяне на ОКЗ е максималният договорен период, през който Групата е изложено на кредитен риск.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(к) Обезценка (продължение)

Измерване на ОКЗ

ОКЗ са вероятно претеглени приблизителни оценки на кредитните загуби. Кредитните загуби се отчитат по настояща стойност на всички парични дефицити (тоест разликата между дължимите паричните потоци, които се дължат от едно дружество в съответствие с договора и паричните потоци, които Групата очаква да получи).

ОКЗ се дисконтират с ефективния лихвен процент на финансовия актив.

Групата прилага опростения подход при оценка ОКЗ за търговски вземания и активи по договори без съществен финансов компонент, чрез използване на матрица на провизиите.

Финансови активи с кредитна обезценка

Към всяка отчетна дата, Групата оценява дали финансовите активи, отчитани по амортизирана стойност и дълговите ценни книжа отчитани по ССДВД, са с кредитна обезценка. Финансовият актив е с кредитна обезценка, когато едно или повече събития са възникнали, които имат определено влияние върху очакваните бъдещи парични потоци от финансовия актив. Доказателствата, че финансов актив е кредитно обезценен включват следните наблюдаеми данни:

- значителни финансови затруднения на кредитополучателя или емитента;
- нарушение на договор като неизпълнение или просрочие над 360 дни;
- реструктурирането на заем или аванс от Групата при условия, които Групата не би разгледала иначе;
- вероятно е кредитополучателят да влезе в несъстоятелност или друга финансова реорганизация;
- изчезването на активен пазар за ценна книга, поради финансови затруднения.

Представяне на загуба от обезценка за ОКЗ в отчета за финансовото състояние

Загуби от обезценка на финансови активи измерени по амортизирана стойност се приспадат от брутната балансова стойност на активите. За финансови активи по ССДВД, загубата от обезценка се отразява в печалбата или загубата и се признава в ДВД.

Отписване

Брутната балансова стойност на финансов актив се отписва, когато Групата няма разумни очаквания за възстановяване на финансов актив в неговата цялост или част от него. За индивидуални клиенти, Групата има политика на отписване на брутната балансова стойност, когато финансовият актив е просрочен с повече от 5 години въз основа на историческия опит от възстановявания на подобни активи. Групата не очаква значително възстановяване на отписаната сума. Финансовите активи, които обаче са отписани, все още могат да бъдат предмет на дейност по принудително изпълнение, за да се спазят процедурите на Групата за възстановяване на дължимите суми.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(к) Обезценка (продължение)

(ii) *Не-финансови активи*

За целта на теста за обезценка, активи, които не могат да бъдат тествани индивидуално, се групират заедно в най-малката възможна група активи, генерираща парични постъпления от продължаваща употреба, които са в голяма степен независими от паричните постъпления от други активи или ОГПП. Репутация, възникнала при бизнес комбинация, се разпределя към ОГПП или групите ОГПП, които се очаква да имат ползи от синергиите от комбинацията.

Възстановимата стойност на актив или ОГПП е по-високата от неговата стойност в употреба и справедливата му стойност, намалена с разхода по продажба. Стойността в употреба се базира на бъдещите парични потоци дисконтирани до сегашната им стойност, като се прилага дисконтов процент преди данъци, отразяващ текущите пазарни преценки за цената на парите във времето и риска специфичен за актива или за ОГПП.

Загуба от обезценка се признава в случай, че балансовата стойност на един актив или ОГПП превишава неговата възстановима стойност.

Загуби от обезценка се признават в печалби и загуби. Те се разпределят първо в намаление на балансовата стойност на репутацията, разпределена към ОГПП, и след това в намаление на балансовите стойности на други активи в ОГПП пропорционално.

Загуба от обезценка по отношение на репутацията не се възстановява обратно. За други активи, загуба от обезценка се възстановява само до такава степен, че балансовата стойност на актива не надвишава балансовата стойност, която би била определена, след приспадане на амортизация, ако загуба от обезценка не е била признавана. Към всяка отчетна дата, Групата преглежда балансовите стойности на нефинансовите си активи (различни от биологични активи, инвестиционни имоти, материални запаси и отсрочени данъчни активи) за да определи дали има индикации за обезценка

Ако има такива индикации, се прави приблизителна оценка на възстановимата стойност на актива. Репутация се тества за обезценка всяка година.

(л) Доходи на персонала

(i) *Планове за дефинирани вноски*

Правителството на България носи отговорността за осигуряването на пенсии по планове за дефинирани вноски. Разходите по ангажимента на дружествата от Групата в България да превеждат вноски по плановете за дефинирани вноски, се признават в печалби и загуби текущо.

(ii) *Платен годишен отпуск*

Групата признава като задължение недисконтираната сума на оценените разходи по платен годишен отпуск, очаквани да бъдат заплатени на служителите в замяна на труда им за изминалия отчетен период.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(л) Доходи на персонала (продължение)

(iii) *Планове с дефинирани доходи*

Дружествата от Групата имат задължение за изплащане на доход при напускане на тези свои служители, които се пенсионират в съответствие с изискванията на чл. 222, §3 от Кодекса на Труда (КТ). Съобразно тези разпоредби на КТ, при прекратяване на трудовия договор на служител, придобил право на пенсия, съответното дружество му изплаща обезщетение в размер на две brutни работни заплати. В случай, че работникът или служителят има натрупан стаж от 10 и повече години към датата на пенсиониране, обезщетението е в размер на шест brutни работни заплати. Към датата на финансовите отчети ръководството оценява приблизителния размер на потенциалните разходи за всички служители на база на доклади за, изготвен от дипломирани актюери за дружествата от Групата. Преоценките, възникващи от планове с дефинирани доходи, представляват актюерски печалби и загуби, които се признават в ДВД. Нетни разходи за лихви и други разходи, свързани с планове за дефинирани доходи, се признават в печалбата или загубата.

(м) *Провизии*

Провизия се начислява в случаите, когато Групата има правно или конструктивно задължение в резултат от минали събития и е вероятно погасяването на задължението да се осъществи за сметка на изходящ поток от икономически ползи. Провизиите се определят чрез дисконтиране на очаквани бъдещи парични потоци на база лихвен процент преди данъци, който отразява текущата пазарна стойност на парите във времето и рисковете, специфични за задължението.

(i) *Гаранции*

Провизиите за гаранции се признават, когато свързаните с тях продукти или услуги са продадени. Провизиите се базират на исторически данни за гаранциите и на претегляне на всички възможни случаи с вероятността те да се случат.

(ii) *Преструктуриране*

Провизията за разходи по реструктуриране се признава, когато Групата има одобрен подробен формален план за реструктуриране и реструктурирането е започнало, или е обявено публично. Бъдещи оперативни разходи не се провизират.

(iii) *Провизии за възстановяване на терена*

Съгласно публикуваната политика за околна среда на Групата и съответните законови изисквания, провизии за възстановяването на терена по отношение на замърсената земя, и свързаните с това разходи се признават, когато замърсяването е възникнало.

(iv) *Съдебни спорове*

Където е вероятно определен изходящ поток, съдържащ икономически ползи, да бъде необходим за покриване на задължение по съдебен спор, Групата признава провизия. Провизията се базира на най-добрата оценка дадена от юридическите съветници на Групата. В случаите, когато не може да бъде направена надеждна оценка на размера на задължението се оповестява като потенциално задължение.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(н) Приходи

Приходът се оценява на база на възнаграждението, определено в договора с клиента. Групата признава приход, когато прехвърля контрола върху стоката или услугата към клиента.

По-долу е предоставена информация за естеството и времето на удовлетворяване на задълженията за изпълнение в договорите с клиенти, включително съществените условия за плащане и свързаните политики за признаване на приходи.

Приходи от продажби на продукция и стоки

Естество и времеви параметри на удовлетворяване на задълженията за изпълнение, включително съществени условия за плащане:

Групата продава метални и метало-съдържащи продукти (цинк, олово, благородни метали и други) и други продукти на база на сключени договори с клиенти. Договореното възнаграждение се базира в основната си част на котировки за съответните метали на Лондонската метална борса (LME).

За голяма част от своите продажби Групата използва авансова форма на разплащане от клиенти, а останалите фактури са платими в различен срок до максимум 180 дни. Вземанията от клиенти са обезпечени с банкови или корпоративни гаранции и акредитиви, а за тези с най-голям период на отложено плащане Групата използва факторинг без регрес.

(i) *Приходи от продажба на продукция и стоки*

Приходите от продажбата на продукция и стоки се признава по справедлива стойност на полученото, или когато се очаква да се получи възнаграждение, намалено с върнатите стоки, отстъпки или работи. Приход от продажба на стоки се признава в печалби и загуби в момента, когато съществените рискове и собственост се прехвърлят към купувача, получаването на възнаграждението е вероятно, свързаните разходи и възможните връщания на стоки могат да се определят надеждно, няма продължаващо участие в управлението на стоките, и сумата на прихода може да се измери надеждно.

Прехвърлянето на рисковете и изгодите варират според конкретните условия на договора за продажба. След доставката на материалните запаси при клиента е възможна корекция на договореното възнаграждение в резултат на уточняване на количествени и качествени показатели отнасящи се до продадените материални запаси и в резултат на промени в използваните котировки LME. Групата не предоставя на своите клиенти отстъпки, право на връщане (освен рекламации за качество) и не се ангажира с извършването на други съпътстващи продажбите услуги.

Провизорно ценообразуване

Съгласно наложената бизнес практика за основната част от продажбите на готови продукти на Групата договореното възнаграждение платимо от клиента се определят на база на LME котировки за съответния вид метал – за определен котационен период - примерно средни нива на LME котировка за съответния метал за месеца, в който е извършена доставката или на база на LME котировки след датата на прехвърляне на контрола върху продадения метал в рамките на договорен бъдещ период.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(н) Приходи (продължение)

Признаване на приходи съгласно МСФО 15

Клиент на КЦМ получава контрол върху продукцията и може да я използва по своя преценка, когато същата бъде предадена на посоченото в договора място и условия съгласно паритета на доставка. За основната част от продажбите контролът върху продадените материални запаси се прехвърля при доставка им в складовете на клиента.

Ако в договора се предвижда повече от едно задължение за изпълнение, Групата разпределя цената на сделката за всяко задължение за изпълнение определено в договора, въз основа на самостоятелната продажна цена на всяко отделно задължение.

Приходът се оценява на стойността, която Групата очаква да има право да получи след изтичането на котационния период, т.е. форуърдната цена към датата на прехвърляне на контрола. Промени в общия размер на вземанията от клиенти след тази дата, дължащи се на промени в договорените бъдещи LME котировки в рамките на котационния период се отчитат в Приходи от продажби като Печалби/(загуби) от промени в справедливите стойности на вземанията, за които се прилага провизорно ценообразуване в нормалната дейност на Групата.

Приходи от продажби на услуги

Приходите от предоставени услуги се признават в печалби и загуби пропорционално на степента на завършеност на сделката към датата на изготвяне на баланса. Степента на завършеност обикновено се определя посредством анализ на извършената работа.

(о) Други доходи

(i) *Безвъзмездни средства предоставени от държавата*

Групата признава безвъзмездни средства, предоставени от държавата, отнасящи се до придобиването на активи, в намаление на амортизируемата стойност на придобития актив, когато има достатъчна сигурност, че средствата ще бъдат получени и че Групата ще изпълни условията, свързани със средствата. След това те се признават в печалби и загуби на систематична база за полезния живот на актива, чрез намаления разход за амортизация.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(o) Други доходи (продължение)

(ii) *Отчитане на безвъзмездно предоставени квоти емисии във връзка с третия период на Европейската схема за търговия с емисии за периода 2013-2020*

Безвъзмездно получените квоти от държавата представляват „безвъзмездни средства, предоставени от държавата съгласно МСС 20 „Счетоводно отчитане на безвъзмездни средства, предоставени от държавата, и оповестяване на държавна помощ”.

Безвъзмездно получените квоти са нематериален актив, който се отчита съгласно МСС 38 „Нематериални активи”. Квотите не се амортизират.

При първоначално признаване, нематериалният актив и държавното дарение не се признават в отчета за финансовото състояние, тъй като неговата цена на придобиване е нула, поради това, че той е придобит безвъзмездно.

По отношение формирането на пасив към датата на финансовия отчет, за задължението на Групата да предаде квоти на държавата, равняващи се на общото количество емисии, изпуснати от съответната инсталация през годината, в практиката е възможно да възникнат следните три хипотези:

- притежаваните квоти са равни на квотите, които следва да бъдат предадени на държавата. В този случай, не се признава нито разход, нито задължение, защото балансовата стойност на притежаваните квоти е равна на нула (квотите не са признати за актив). Поради това, че задължението може да се погаси единствено с квоти (други активи не могат да се използват), стойността на задължението е също нула;
- притежаваните квоти превишават квотите, които следва да бъдат предадени на държавата. В този случай, не се признава нито разход, нито задължение;
- притежаваните квоти са по-малко от квотите, които следва да бъдат предадени на държавата. В този случай, Групата трябва да си осигури допълнителни квоти, за да погаси задължението си. Разход и задължение биха могли да възникнат само за превишението на квотите, които следва да бъдат предадени на държавата над притежаваните квоти, защото балансовата стойност на притежаваните квоти е равна на нула (квотите не са признати за актив). В случай, че Групата възнамерява да закупи допълнителни квоти, разходът и задължението следва да се оценят по стойността, която ще е необходима за закупуването им (справедливата им стойност). В случай, че Групата възнамерява да използва квотите, които ще получи от държавата за следващата година като допълнителни квоти за погасяване на задължението и при запазване на подхода на отчитане на квотите (по нулева стойност), то тогава не се признава нито разход, нито задължение.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(п) Финансови приходи и разходи

Финансовите приходи включват приходи от лихви по инвестирани средства, промени в справедливата стойност на финансови активи, отчитани по справедлива стойност, в печалба или загуба, печалба от операции в чуждестранна валута и печалби от хеджиращи инструменти, признати като печалби и загуби. Приход от лихви се признава в момента на начисляването му по метода на ефективната лихва.

Финансовите разходи включват разходи за лихви по заеми, разходи в резултат на увеличение на задължението, следствие на приближаване с един период на датата, определена за реализиране за провизии, промени в справедливата стойност на финансови активи отчитани по справедлива стойност, в печалби и загуби, обезценка на финансови активи и загуби от хеджиращи инструменти, които се признават в печалби и загуби. Разходи по заеми, които не могат да се отнесат пряко към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията актив, се признават в печалби и загуби като се използва метода на ефективния лихвен процент.

Печалби и загуби от валутни курсови разлики се отчитат на нетна база.

(р) Данък върху печалбата

Данъкът върху печалбата за годината представлява текущи и отсрочени данъци. Данъкът върху печалбата се признава в печалби и загуби, с изключение на този, отнасящ се за бизнес комбинации или за статии, които са признати директно в собствения капитал, или в друг всеобхватен доход.

Текущият данък е очакваното данъчно задължение или вземане върху облагаемата печалба или загуба за годината, прилагайки данъчните ставки влезли в сила или по същество въведени към отчетната дата и всички корекции за дължими данъци за предходни години. Текущите данъчни задължения включват също всяко данъчно задължение възникващо от декларирането на дивиденди.

Отсрочените данъци се изчисляват върху временните разлики между сумите на активите и пасивите, признати в финансовия отчет, и сумите използвани за данъчни цели. Отсрочен данък не се признава за:

- временни разлики от първоначално признаване на активи и пасиви при сделка, която не е бизнес комбинация и която не засяга печалби и загуби, нито за счетоводни, нито за данъчни цели;
- разлики свързани с инвестиции в дъщерни предприятия и съвместно контролирани предприятия доколкото е вероятно, че те няма да имат обратно проявление в обозримото бъдеще; и
- облагаеми временни разлики възникващи от първоначално признаване на репутация.

Отсрочен данък се оценява по данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за временните разлики когато те се проявяват обратно, на базата на закони, които са в сила или са въведени по същество към отчетната дата.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се компенсират само ако има законово право за приспадане на текущи данъчни активи и пасиви, и те се отнасят до данъци наложени от едни и същи данъчни власти.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(р) Данък върху печалбата (продължение)

Актив по отсрочени данъци се начислява за неизползваните данъчни загуби, кредити и приспадащи се временни разлики, доколкото е вероятно бъдеща облагаема печалба да бъде налична, срещу която те да могат да бъдат използвани. Отсрочените данъчни активи се преглеждат към всяка отчетна дата и се намаляват доколкото не е вероятно повече бъдеща изгода да бъде реализирана.

При определянето на текущия и отсрочения данък Групата взема предвид ефекта от несигурни данъчни позиции и дали допълнителни данъци или лихви може да са дължими. Групата смята, че начисленията за данъчни задължения са адекватни за всички отворени данъчни години на базата на оценката на много фактори, включително интерпретиране на данъчни закони и предишен опит. Тази оценка се основава на приблизителни оценки и допускания и може да включва преценки за бъдещи събития. Може да се появи нова информация, според която Групата да промени своите преценки за адекватността на съществуващите данъчни задължения; такива промени в данъчните задължения биха засегнали разхода за данъци в периода, когато такова определяне бъде направено.

(с) Нови стандарти и разяснения, които все още не са приложени

Следните нови стандарти, промени в стандартите и разяснения, одобрени за прилагане от ЕК, не са задължителни за годишни периоди започващи на или след 1 януари 2019 г. и не са били приложени при изготвянето на този финансов отчет. Групата планира да приложи тези промени, когато те влязат в сила.

Стандарти, разяснения и промени в стандарти, които не са били приложени по-рано – одобрени за прилагане от ЕК

— *Изменения в МСС 1 Представяне на финансовите отчети и МСС 8 Счетоводни политики, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки*

Измененията влизат в сила за годишни периоди започващи на или след 1 януари 2020 г. и изискването е да бъдат приложени проспективно. Допустимо е и по-ранно прилагане. Измененията разясняват и уеднаквяват определенията за „съществен“ и дават насоки с цел подобряване на последователността при прилагането на концепцията, когато същата се използва в МСФО.

Групата не очаква измененията да имат съществен ефект върху финансовия отчет в периода на първоначално прилагане.

— *Изменения в МСФО 9 Финансови инструменти, МСС 39 Финансови инструменти: Признание и оценяване и МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестяване*

Измененията влизат в сила за годишни периоди започващи на или след 1 януари 2020 г., като са задължителни и се прилагат по отношение на всички хеджиращи взаимоотношения, които са директно повлияни от несигурността, свързана с реформата на междубанковия лихвен процент. Измененията предвиждат временно освобождаване от прилагане на специфичните изисквания по отношение на хеджиране към хеджиращите взаимоотношения и като резултат водят до това, реформата на междубанковия лихвен процент като цяло да не доведе до преустановяване на отчитането на хеджиране. Основните облекчения, предвидени в измененията са свързани с:

- изискване за „много вероятно“
- компоненти на риска
- проспективни оценки
- ретроспективен тест за ефективност (за МСС 39)
- рециклиране на резерва от хедж на паричните потоци.

Групата не очаква измененията да имат съществен ефект върху финансовия отчет в периода на първоначално прилагане, тъй като не прилага отчитане на хеджирането.

Бележки към консолидирания финансов отчет

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(с) Нови стандарти и разяснения, които все още не са приложени (продължение)

— Промени в референциите към Концептуалната рамка в МСФО

Измененията влизат в сила за годишни периоди започващи на или след 1 януари 2020 г.

Стандарти и разяснения, които все още не са одобрени за прилагане от ЕК

Ръководството счита, че е подходящо да се оповести, че следните нови или ревизирани стандарти, нови разяснения и промени към съществуващи стандарти, които към отчетната дата са вече издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС), все още не са били одобрени за прилагане от ЕК и съответно не са взети предвид при изготвянето на този самостоятелен/консолидиран финансов отчет. Датите на влизане в сила за тях ще зависят от решението за одобрение за прилагане на ЕК.

— МСФО 17 Застрахователни договори

Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г., като се позволява и по-ранното му прилагане. Групата очаква, че стандарта няма да има ефект върху представянето във финансовия отчет на Групата в периода на първоначално прилагане, тъй като Групата не издава застрахователни или презастрахователни договори, не държи презастрахователни договори и не издава инвестиционни договори с допълнителни негарантирани доходи.

— Други изменения

Следните изменения и подобрения на стандарти не се очаква да имат съществен ефект върху финансовия отчет на Групата:

- Промени в МСФО 10 и МСС 28 *Продажба на активи или вноски под формата на активи между инвеститор и неговото асоциирано или съвместно предприятие;*

- Промени в МСФО 3 *Бизнес комбинации;*

- Промени в МСС 1 *Представяне на финансовите отчети: Класификация на пасивите като текущи и нетекущи.*

Бележки към консолидирания финансов отчет

4. Приходи от продажби

Приходите на Групата са реализирани от продажби на продукцията, както следва:

А. Категория приходи

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Приходи от договори с клиенти	693,318	743,256
Печалби/(загуби) от промени в справедливите стойности на вземания, за които се прилага провизорно ценообразуване	(713)	(5,741)
	<u>692,605</u>	<u>737,515</u>

Печалбите и загубите от финализиране на провизорни цени са резултат от промяната на пазарните индекси за различните метали на Лондонската Борса за Метали след прехвърлянето на контрола върху материални запас към клиента в рамките на определените в договорите с клиенти котационни периоди.

Б. Разбивка на приходите по договори с клиенти

Основни географски пазари

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Приходи от договори с клиенти реализирани в чужбина	633,706	675,295
Приходи от договори с клиенти реализирани в страната	59,612	67,961
	<u>693,318</u>	<u>743,256</u>

Основни продукти/метални групи

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Олово и оловни сплави	269,787	287,967
Цинк и цинкови сплави	350,394	382,173
Благородни метали	53,184	51,598
Други	19,953	21,518
	<u>693,318</u>	<u>743,256</u>

Баланси по договори

<i>В хиляди лева</i>	<i>Бележка</i>	31 декември 2019	31 декември 2018
Вземания, които са включени в „Търговски и други вземания“	21	15,603	13,853
Пасиви по договор с клиенти	25	(5,582)	(5,099)

Пасивите по договори с клиенти са свързани основно с получено авансово възнаграждение от клиенти за покупка на метални и неметални продукти. Те ще бъдат признати като приход, когато контролът върху материалните запаси обект на договорите бъде прехвърлен към съответните клиенти. Цялата сума призната като пасиви по договори с клиенти към 31 декември 2018 г. е призната като приход през 2019 г.

Бележки към консолидирания финансов отчет

5. Други доходи

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Печалба от продажба на материали	4,551	1,243
Услуги	822	2,327
Печалба от продажба на дълготрайни активи	16	1,029
Приходи от финансиране	149	128
Приходи от преценка на инвестиционни имоти	10	56
Печалба от продажба на квоти въглеродни емисии	-	786
Печалби от фючърсни стокови договори	4,635	3,171
Приходи от наем	73	158
Други приходи	2,816	378
	<u>13,072</u>	<u>9,276</u>

*В отчета за доходите за 2018 година печалбите и загубите от операции с фючърсни стокови договори бяха представени разгърнато – печалбите в Други доходи, а загубите в Други разходи. През 2019 година печалбите и загубите от операции с фючърсни стокови договори са представени нетно в Други доходи. Информацията за 2018 година е представена на същата база и загуби в размер на 2,707 хил. лв. са нетирани от печалби в размер на 5,878 хил. лв.

(i) Приходи от услуги

Приходите от услуги представляват: услуги от еко-лаборатория, услуги от ЖП транспорт, тежка механизация, извършени проби от Централна химична лаборатория, услуги от Трудово медицинско обслужване, продажби на пара, вода, и др.

(ii) Печалба/ (загуба) от продажба на дълготрайни активи

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Приходи от продажба на дълготрайни активи	19	2,444
Балансова стойност на продадените дълготрайни активи	(3)	(1,415)
	<u>16</u>	<u>1,029</u>

(iii) Печалба / (загуба) от продажба на материални запаси

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Приходи от продажба на материални запаси	57,786	52,234
Балансова стойност на продадените материални запаси	(53,235)	(50,991)
	<u>4,551</u>	<u>1,243</u>

Бележки към консолидирания финансов отчет

6. Разходи за материали

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Суровини и материали	459,094	521,795
Горива	39,694	33,059
Ел. енергия	46,164	41,887
Резервни части	9,007	7,465
Други	4,467	4,377
	<u>558,426</u>	<u>608,583</u>

Финансова помощ за намаляване на тежестта, свързана с разходите за енергия от възобновяеми източници

През 2018 г. и 2019 г. Групата кандидатства за получаване на финансова помощ за намаляване на тежестта, свързана с разходите за енергия от възобновяеми източници съгласно Наредба № Е-РД-04-06 от 28 септември 2016. Стойността на държавната помощ, отчетена от Групата през 2019 г., е в размер на 5,777 хил. лева (2018: 8,836 хил. лева) и е отчетена в намаление на разходите за електрическа енергия, включени в реда „Разходи за материали“.

7. Разходи за външни услуги

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Транспортни услуги	11,689	12,293
Разходи за ремонтна и сервизна дейност	2,968	2,432
Разходи свързани с реализация	1,206	842
Охрана	2,509	1,645
Разходи за поевтиняване на храна	1,352	1,477
Застраховки	2,181	1,923
Медицински услуги	396	450
Други	1,510	2,518
	<u>23,811</u>	<u>23,580</u>

8. Разходи за амортизации

<i>В хиляди лева</i>	<i>Бележка</i>	2019	2018
Разходи за амортизации на имоти, машини, съоръжения и оборудване	14	37,609	32,986
Разходи за амортизации на нематериални дълготрайни активи	15	504	542
Разходи за амортизации на активи с право на ползване	31	143	-
		<u>38,256</u>	<u>33,528</u>

Бележки към консолидирания финансов отчет

9. Разходи за възнаграждения и осигуровки

<i>В хиляди лева</i>	<i>Бележка</i>	2019	2018
Заплати и възнаграждения		37,807	35,193
Разходи за социално осигуряване и надбавки		10,676	9,837
Разходи, свързани с платен годишен отпуск		2,253	2,058
Разходи свързани с плана за дефинирани доходи	29	190	336
		<u>50,926</u>	<u>47,424</u>

Средно-списъчният брой на персонала на Групата през 2019 година възлиза на 1,913 човека (2018: 1,895 човека). Основният персонал на Групата е съсредоточен в КЦМ АД, където средно-списъчният брой на служителите през 2019 година възлиза на 1,475 човека (2018: 1,474 човека).

10. Други разходи за дейността

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Балансова стойност на продадените материални запаси	321	109
Отчетна стойност на продадените услуги	156	143
Обезценка на вземания	13	16
Загуба от преоценка на инвестиционни имоти	2,775	-
Други	3,501	2,381
	<u>6,766</u>	<u>2,649</u>

В други разходи за дейността са включени разходи за такса смет, данъци, социални разходи, представителни по ЗКПО, разходи за командировки, съдебни такси, квалификация и обучение, разходи за брак, санкции по опазване околната среда, разходи за дарения и спорт, отписване на вземания и обезценка, данъчно облагаеми разходи и други.

*В отчета за доходите за 2018 година печалбите и загубите от операции с фючърсни стокови договори бяха представени разгърнато – печалбите в Други доходи, а загубите в Други разходи. През 2019 година печалбите и загубите от операции с фючърсни стокови договори са представени нетно в Други доходи. Информацията за 2018 година е представена на същата база и загуби в размер на 2,707 хил. лв. са нетирани от печалби в размер на 5,878 хил. лв.

11. Изменение на готова продукция, незавършено производство и други суми с корективен характер

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Разходи за придобиване на дълготрайни активи по стопански начин	3,230	2,964
Промени в салдата на незавършено производство	(5,779)	(8,536)
Промени в салдата на продукцията	(232)	(5,063)
	<u>(2,781)</u>	<u>(10,635)</u>

Бележки към консолидирания финансов отчет

12. Нетни финансови приходи/(разходи)

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Финансови приходи		
Приходи от лихви	1	1
Ефект от преоценка на лихвен суап	502	1,166
Печалба от преоценка на валутни форуърдни договори	906	-
Други финансови приходи	14	194
	<u>1,423</u>	<u>1,361</u>
Финансови разходи		
Разходи за лихви	(13,029)	(14,864)
Такси за форуърдни стокови договори	(234)	(128)
Нетни загуби от валутни курсови разлики	(8,055)	(15,001)
Разходи от преоценка на валутни форуърди	(1,482)	(1,553)
Разходи по лихвен суап	-	(363)
Други финансови разходи	(1,370)	(1,327)
	<u>(24,170)</u>	<u>(33,236)</u>
Нетни финансови приходи/(разходи)	(22,747)	(31,875)

13. Разходи за данъци

Признати в Печалби и загуби

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Текущ данък		
Данък за текущата година	(633)	(289)
	<u>(633)</u>	<u>(289)</u>
Отсрочен данък		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	247	1,382
	<u>247</u>	<u>1,382</u>
Общо приходи/(разходи) за данъци признати в печалби и загуби	<u>(386)</u>	<u>1,093</u>

Текущите разходи за данък печалба са изчислени при ставка 10% в България (2018 г.:10%) приложена към данъчната основа.

Бележки към консолидирания финансов отчет

13. Разходи за данъци (продължение)

Обяснение на ефективната данъчна ставка

В хиляди лева

	2019	2019	2018	2018
Печалба преди данъци		9,083		4,752
Корпоративен данък, базиран на законовата данъчна ставка	10.00%	(908)	10.00%	(475)
Ефект от данъчна ставка в чужди юрисдикции	0.16%	(16)	0.48%	(23)
Непризнати разходи за данъчни цели - постоянни разлики	0.77%	(71)	1.18%	(56)
Печалби от предприятия отчитани по метода на капиталата, за които не е признат отсрочен данъчен пасив	-7.82%	712	-34.68%	1,624
Данъчна загуба от текущата година върху която не е признат отсрочен данъчен актив	1.15%	(105)	1.19%	(88)
Непризнати приходи за данъчни цели	-0.01%	2	-2.36%	111
	4.25%	(386)	-23.00%	1,093

Данъци признати в друг всеобхватен доход

В хиляди лева

	2019			2018		
	Преди данъци	Данъчен (разход) приход	След данъци	Преди данъци	Данъчен (разход) приход	След данъци
Преоценка на имоти, машини, съоръжения и оборудване	334	(34)	300	46	(5)	41
	334	(34)	300	46	(5)	41

Съответните данъчни периоди на дружествата от Групата в България могат да бъдат обект на проверка от данъчните органи до изтичането на 5 години от края на годината, в която е подадена декларация или е следвало да бъде подадена декларация, като могат да бъдат наложени допълнителни данъчни задължения или глоби съобразно интерпретирането на данъчното законодателство. На ръководството на Групата не са известни обстоятелства, които биха могли да доведат до възникване на допълнителни съществени задължения в тази област.

През 2015 година е извършена пълна данъчна проверка на КЦМ АД-основното дружество в Групата, като е ревизиран периода от 2009 г. до 2011 г. включително. Данъчната администрация е издала ревизионен доклад през месец май 2015, като в резултат на това на Групата не са наложени съществени допълнителни данъчни задължения.

Бележки към консолидирания финансов отчет

14. Имоти, машини, съоръжения и оборудване

<i>В хиляди лева</i>	Земя и сгради	Съоръжения машини и оборудване	Транспорт -ни средства	Стопански инвентар	Активи в процес на изграждане	Общо
Отчетна стойност						
Баланс към 1 януари 2018 г.	116,828	343,550	16,180	9,374	22,626	508,558
Директно придобити активи	759	557	346	286	17,956	19,904
Отписани активи	(358)	(923)	(258)	(327)	(588)	(2,454)
Трансфер от материални запаси	-	80	-	-	-	80
Трансфери	6,358	25,110	399	674	(32,493)	48
Рекласифицирани в материални активи	-	-	-	-	188	188
Рекласифицирани в нематериални активи	-	-	-	-	(6)	(6)
Баланс към 31 декември 2018 г.	123,587	368,374	16,667	10,007	7,683	526,318
Трансфер към активи с право на ползване при първоначално прилагане на МСФО 16	-	-	(247)	-	(459)	(706)
Баланс към 1 януари 2019 г.	123,587	368,374	16,420	10,007	7,224	525,612
Директно придобити активи	-	925	276	307	23,054	24,562
Отписани активи	(24)	(558)	(140)	(218)	(34)	(974)
Трансфер от материални запаси	-	22	-	-	-	22
Трансфери	366	13,295	34	556	(14,251)	-
Рекласифицирани в нематериални активи	-	-	-	-	(4)	(4)
Рекласифицирани в материални активи	-	-	-	-	102	102
Нетиране на отчетна стойност и натрупана амортизация при преценка	(354)	(406)	-	-	-	(760)
Преценка	165	169	-	-	-	334
Баланс към 31 декември 2019 г.	123,740	381,821	16,590	10,652	16,091	548,894
Амортизация						
Баланс към 1 януари 2018 г.	3,408	30,684	10,783	6,306	-	51,181
Амортизация за годината	2,898	28,647	884	557	-	32,986
Амортизация на отписаните активи	(316)	(1,271)	(257)	(258)	-	(2,102)
Баланс към 31 декември 2018 г.	5,990	58,060	11,410	6,605	-	82,065
Трансфер към активи с право на ползване при първоначално прилагане на МСФО 16	-	-	(25)	-	-	(25)
Баланс към 1 януари 2019 г.	5,990	58,060	11,385	6,605	-	82,040
Амортизация за годината	3,211	32,846	889	663	-	37,609
Амортизация на отписаните активи	(24)	(448)	(128)	(198)	-	(798)
Нетиране на отчетна стойност и натрупана амортизация при преценка	(354)	(406)	-	-	-	(760)
Баланс към 31 декември 2019 г.	8,823	90,052	12,146	7,070	-	118,091
Балансова стойност						
Към 1 януари 2018 г.	113,420	312,866	5,397	3,068	22,626	457,377
Към 31 декември 2018 г.	117,597	310,314	5,257	3,402	7,683	444,253
Към 1 януари 2019 г.	117,597	310,314	5,035	3,402	7,224	443,572
Към 31 декември 2019 г.	114,917	291,769	4,444	3,582	16,091	430,803

Бележки към консолидирания финансов отчет

14. Имоти, машини, съоръжения и оборудване (продължение)

Активи в процес на изграждане

Към 31 декември 2019 г. основни проекти, които са включени в крайното салдо са:

- Оптимизиране работата на пречиствателните съоръжения от точкови източници на технологични газове в ТУ „Велц и рециклинг” - ИУ №15 „Велц-пещи” и ИУ №16 „Пържилни пещи-технологични газове – 2,345 хил. лева
- КР сграда проектен отдел 605.08 м2 (КЦМ Технолоджи) – 2,355 хил. лева
- Реконструкция на Котелна централа Етап 2 – 3,465 хил. лева
- Реконструкция на склад оловни суровини - Блок 3 – 1,255 хил. лева

Тези проекти се очаква да бъдат приключени и въведени в експлоатация през 2020 г.

Оценка на активи

Групата отчита своите земи, сгради, съоръжения, машини и оборудване по преоценена стойност. Справедливата стойност на земи, сгради, съоръжения, машини и оборудване е определена от външни, независими оценители на 31 декември 2016.

Йерархия на справедливите стойности

Справедливата стойност на земи, сгради, съоръжения, машини и оборудване е определена от външни, независими оценители на 31 декември 2016.

Оценката на справедливата стойност е категоризирана като справедлива стойност от Ниво 3 на база на входящите данни за използваната техника за оценяване.

Равнение на справедливите стойности Ниво 3

Следната таблица представя равнение на движението от начално салдо до крайно салдо на справедливите стойности от Ниво 3 само за целите на оповестяването:

В хиляди лева

	Земи и сгради	Съоръжения, машини и оборудване
Баланс на 1 януари 2019	117,597	310,314
Директно придобити	-	925
Отписани	-	(110)
Амортизация за годината	(3,211)	(32,846)
Трансфер от материални запаси	-	22
Преоценка	165	169
Трансфери	366	13,295
Баланс на 31 декември 2019	114,917	291,769

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя използваните техники за оценяване при определянето на справедливите стойности, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни.

Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Земи		
<i>Коригирани сравними продажни цени:</i> Оценките извършени от оценителите се базират на пазарни цени, които се коригират значително за разлики в естеството, местонахождението или състоянието на специфичния имот.	• Цена за квадратен метър (между 1.2-32.2 евро).	Значителни увеличения (намаления) в очакваните цени на квадратен метър, без други промени, биха довели до значително по-високи(по- ниски) справедливи стойности.

Бележки към консолидирания финансов отчет

14. Имоти, машини, съоръжения и оборудване (продължение)

Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Сгради		
<p><i>Метод на амортизираната възстановителна стойност :</i> Методът се основава на разходите необходими за създаване на съответния актив. Тези разходи се коригират с коефициенти за физическо износване, техническо обезценяване и икономическо обезценяване, за да се достигне до оценка на актива в текущото му състояние. За някои от неосновните сгради като допълнителен метод е използван и метода капитализиране на наемите. Ефекта от прилагането на този метод при определяне на крайните справедливи стойности е несъществен</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Средна стойност на определените разходи за изграждане на един квадратен метър след коригиране с коефициентите по-долу е 717 лева. • Коефициенти за: <ul style="list-style-type: none"> – Физическо износване – Техническо и икономическо обезценяване – Остатъчен полезен живот 	<p>Значителни увеличения (намаления) в очакваните цени на квадратен метър, без други промени, биха довели до значително по-високи(по-ниски) справедливи стойности.</p>
Съоръжения, машини и оборудване		
<p><i>Метод на амортизираната възстановителна стойност :</i> Методът се основава на разходите необходими за създаване на съответния актив. Тези разходи се коригират с коефициенти за физическо износване, техническо обезценяване и икономическо обезценяване, за да се достигне до оценка на актива в текущото му състояние.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разходи за изграждане • Коефициенти за: <ul style="list-style-type: none"> – Физическо износване – Техническо и икономическо обезценяване – Остатъчен полезен живот 	<p>Значителни увеличения (намаления) заради разходи за изграждане и промяна в остатъчния полезен живот, без други промени, биха довели до значително по-високи (по-ниски) справедливи стойности на машини, съоръжения и оборудване. Значителни увеличения (намаления) във физическото износване и техническото или търговското остаряване, без други промени, биха довели до значително по-ниски (по-високи) справедливи стойности на машини, съоръжения и оборудване.</p>

Бележки към консолидирания финансов отчет

14. Имоти, машини, съоръжения и оборудване (продължение)

Както е посочено по-горе, за голяма част от активите, основно машини и оборудване, ангажираните лицензирани оценители използват *Метод на амортизираната възстановителна стойност* за определяне на справедливата стойност на активите. Основна причина за използването на този метод е, че съответните активи са специализирани активи и практически е невъзможно да се идентифицира надеждна наблюдаема пазарна цена.

С цел спазване изискванията на МСФО 13, в допълнение на определените справедливи стойности от лицензираните оценители, ръководството изготвя и модел за определяне на възстановимата стойност на производствените активи на Групата, съгласно изискванията на МСС 36 Обезценка на активи. Моделът за оценка изготвян от ръководството е на база дисконтирани парични потоци. Моделът се изготвя отделно за всяка от трите единици генериращи парични потоци, определени от ръководството – оловно производство, цинково производство и производство на благородни метали. Определените от ръководството стойности на база на моделите на дисконтираните парични потоци се сравняват с балансовите стойности на активите към отчетната дата. Превъзходение на балансовите стойности на активите над определените от ръководството възстановими стойности би се считало за индикация за необходимост от намаление на справедливите стойности на активите към отчетната дата.

Резултатите от изготвените модели не дават индикация за превъзходение на балансовите стойности над техните справедливи стойности.

По-долу са посочени основни допускания използвани от ръководството към 31 декември 2019 г.

- Валутен курс: 1.75 BGN/USD
- Дисконтов процент 7,79%
- Цена на олово: USD 2,000 тон
- Цена на цинк: USD 2,350 тон
- Оперативни разходи и планирани произведени количества съгласно бизнес планове на Групата.

Бележки към консолидирания финансов отчет

15. Дълготрайни нематериални активи

В хиляди лева

	Софтуер в употреба	Други нематериални активи	Общо
Отчетна стойност			
Баланс към 1 януари 2018 г.	2,633	6,606	9,239
Придобити активи	34	72	106
Отписани активи	(16)	(345)	(361)
Трансфери	-	6	6
Баланс към 31 декември 2018 г.	2,651	6,339	8,990
Баланс към 1 януари 2019 г.	2,651	6,339	8,990
Придобити активи	-	40	40
Отписани активи	-	(6)	(6)
Трансфери	-	2	2
Баланс към 31 декември 2019 г.	2,651	6,375	9,026
Амортизация и загуби от обезценка			
Баланс към 1 януари 2018 г.	2,383	1,170	3,553
Амортизация за годината	134	408	542
Амортизация на отписаните активи	(16)	(3)	(19)
Баланс към 31 декември 2018 г.	2,501	1,575	4,076
Баланс към 1 януари 2019 г.	2,501	1,575	4,076
Амортизация за годината	89	415	504
Амортизация на отписаните активи	-	(9)	(9)
Баланс към 31 декември 2019 г.	2,590	1,981	4,571
Балансова стойност			
Към 1 януари 2018 г.	250	5,436	5,686
Към 31 декември 2018 г.	150	4,764	4,914
Към 1 януари 2019 г.	150	4,764	4,914
Към 31 декември 2019 г.	61	4,394	4,455

Бележки към консолидирания финансов отчет

16. Инвестиционни имоти

Справедливата стойност на инвестиционните имоти в КЦМ АД е определена към 31 декември 2016 г., а в КЦМ 2000 АД и Индустриална Зона КЦМ ЕООД към 31 декември 2019 г. от външни, независими оценители на имущество, имащи призната професионална квалификация и скорошен опит с оценяването на имоти с местонахождение и категория сходни на оценяваните. Справедливата стойност на инвестиционните имоти от 13,305 хил. лв. е категоризирана като справедлива стойност от Ниво 3 на база на входящите данни за използваната техника за оценяване. Като техники за оценяване са използвани метод на коригирани пазарни цени основно за земи и комбинация от методите на амортизираната възстановителна стойност и на дисконтираните парични потоци за сградите. Използваните коригирани цени за определяне на справедливите стойности на земите са в диапазона между 7.5 и 16 евро на квадратен метър, а за определяне на справедливите стойности на сградите по метода на амортизираната възстановителна стойност е използвана средна стойност на квадратен метър след корекции в размер на 120 лева.

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Баланс на 1 януари	6,499	8,054
Придобити	9,571	-
Отписани	-	(1,327)
Преоценка	(2,765)	(228)
Баланс на 31 декември	13,305	6,499

Инвестиционните имоти към 31 декември 2019 г. включват почивна станция в Пампорово, както и земя в землището на град Куклен. През януари 2019 г., „КЦМ 2000“ АД замени акциите си в дружеството „Тракия Икономическа Зона“ АД срещу акциите на „Сиенит Холдинг“ АД в ТИЗ-2 АД-дружество, в което „КЦМ 2000“ АД и „Сиенит Холдинг“ АД притежаваха по 50% от капитала. Със замяната „КЦМ 2000“ АД придоби 100% от акциите в „ТИЗ-2“ АД, ставайки едноличен собственик на капитала на „ТИЗ-2“ ЕАД. На 19 март 2019 г. „ТИЗ-2“ ЕАД промени наименованието и статута си на „Индустриална зона КЦМ“ ЕООД, чрез което Групата става собственик на инвестиционни имоти, земи, в размер на 9,571 хил. лв. Транзакцията не попада в обхвата на МСФО 3 и не представлява бизнес комбинация, тъй като дружествата „Тракия Икономическа Зона“ АД и „ТИЗ-2“ ЕАД не отговарят на критериите за бизнес на МСФО 3 и размяната представлява размяна на еднотипни активи. За придобиването на остатъка от дяловете в „ТИЗ-2“ ЕАД, КЦМ 2000 АД приложи джирисване на акции.

17. Други инвестиции

	% собственост	2019	% собственост	2018
Фонд индустрия	2.85%	50	2.85%	50
Ентиз АД	10%	5	-	-
		55		50

Балансовите стойности на инвестициите във Фонд индустрия и Ентиз АД към 31 декември 2019 г. не се отклоняват съществено от техните справедливи стойности.

Бележки към консолидирания финансов отчет

18. Инвестиции в съвместни и асоциирани предприятия, отчитани по метода на капитала

Групата притежава следните инвестиции в съвместни и асоциирани предприятия:

	Държава	собственост	
		2019	2018
„Льки Инвест” АД	България	48.8%	48.8%
„Тракия Икономическа Зона” АД	България	-	50%
„ТИЗ-2” АД	България	-	50%
“Метъл Кемикълс Маастрихт” Б.В.	Холандия	47.3%*	47.3%*
„Върба Батанци” АД	България	50%	50%

* Групата има участие от 47.3% в капитала на “Метъл Кемикълс Маастрихт” Б.В. (МСМ), чрез дъщерното си Дружество – „КЦМ” АД, което притежава 50% от капитала на МСМ. 94.52% от капитала на „КЦМ” АД са собственост на „КЦМ 2000” АД.

“КЦМ 2000” АД

Консолидиран финансов отчет

За годината, завършваща на 31 декември 2019 г.

Бележки към консолидирания финансов отчет

18. Инвестиции в съвместни и асоциирани предприятия, отчитани по метода на капитала (продължение)

Обобщена финансова информация за инвестициите в асоциирани предприятия преди корекция за процента собственост на Групата:

В хиляди лева	Собственост	Краткотрайни активи		Дълготрайни активи		Общо Краткосрочни задължения		Общо Приходи		Разходи	Печалба / (загуба)
		активи	активи	активи	активи	задължения	задължения	задължения	задължения		
2018											
„Лъки Инвест“ АД	48.80%	47,299	14,806	62,105	2,443	4,386	6,829	33,233	(25,412)	7,821	
„Тракия Икономическа Зона“ АД	50.00%	1,105	10,060	11,165	650	825	1,475	5,321	(8,172)	(2,851)	
„ТНЗ-2“ АД	50.00%	-	9,614	9,614	118	814	932	-	-	-	
„Метъл Кемпкълс Маастрихт“ Б.В.	47.26%	24,766	7,552	32,318	13,517	2,014	15,531	11,552	(7,422)	4,130	
„Върба Батанци“ АД	50.00%	17,453	68,188	85,641	18,828	20,224	39,052	53,335	(44,977)	8,358	
		90,623	110,220	200,843	35,556	28,263	63,819	103,441	(85,983)	17,458	
2019											
„Лъки Инвест“ АД	48.80%	56,204	14,326	70,530	2,191	4,364	6,555	35,964	(27,274)	8,690	
„Метъл Кемпкълс Маастрихт“ Б.В.	47.26%	30,103	8,419	38,522	18,694	1,350	20,314	10,264	(7,267)	2,997	
„Върба Батанци“ АД	50.00%	19,285	52,617	71,902	20,464	18,315	38,779	52,392	(48,129)	4,346	
		105,592	75,362	180,954	41,349	24,029	65,648	98,620	(82,670)	16,033	

Бележки към консолидирания финансов отчет

18. Инвестиции в съвместни и асоциирани предприятия, отчетани по метода на капитала (продължение)

В хиляди лева	2019	2018
„Лъки инвест” АД		
Към 1 януари	26,972	23,397
Дял в увеличението/(намалението) на нетните активи – печалби и загуби	4,243	3,817
Дивидент	-	(242)
Към 31 декември	31,215	26,972
„Тракия Икономическа Зона” АД		
Към 1 януари	4,845	10,259
Дял в увеличението/(намалението) на нетните активи – печалби и загуби	-	(1,073)
Отделяне на нетни активи в ТИЗ-2	-	(4,341)
Размяна на дялове	(4,845)	-
Към 31 декември	-	4,845
“Метъл Кемикълс Маастрихт” Б.В.		
Към 1 януари/Цена на придобиване	9,427	8,649
Дял в увеличението/(намалението) на нетните активи – печалби и загуби	1,416	1,952
Дивидент	(1,271)	(1,174)
Към 31 декември	9,572	9,427
„ТИЗ-2“ АД		
Към 1 януари	4,341	-
Придобиване чрез размяна на допълнителни 50% от капитала и промяна на статута на дружеството от съвместно контролирано на дъщерно дружество (Виж бележка 16)	(4,341)	4,341
Към 31 декември	-	4,341
„Върба Батанци” АД		
Към 1 януари/Цена на придобиване	23,299	9,500
Дял в увеличението/(намалението) на нетните активи – печалби и загуби	1,718	4,179
Дял в увеличението/(намалението) на нетните активи – печалби и загуби от предходни години	-	6,749
Дял в увеличението/(намалението) на нетните активи – друг всеобхватен доход	-	5,872
Дивидент	(3,001)	(3,001)
Към 31 декември	22,016	23,299
Общо балансова стойност на инвестиции отчетани по метода на собствения капитал	62,803	68,884

Бележки към консолидирания финансов отчет

19. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочени данъчни активи и пасиви, признати в отчета за финансовото състояние

Отсрочени данъчни активи и пасиви се отнасят за:

В хиляди лева	Активи		Пасиви		Нетен размер	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Имоти, машини, съоръжения и инвестиционни имоти	-	(32)	14,136	14,446	14,136	14,414
Лизинги	-	-	5	-	5	-
Материални запаси	(167)	(87)	-	-	(167)	(87)
Търговски и други вземания	(4)	(4)	-	-	(4)	(4)
Провизии	(75)	(66)	-	-	(75)	(66)
Данъчни загуби от минали години	-	(1,297)	-	-	-	(1,297)
Деривативи	(48)	(2)	87	-	39	(2)
Непризнати разходи за лихви	(200)	-	-	-	(200)	-
Доходи на персонала	(608)	(418)	-	-	(608)	(418)
Данъчни (активи)/пасиви	(1,102)	(1,906)	14,228	14,446	13,126	12,540
Нетирание на отсрочените данъци	935	1,765	(935)	(1,765)	-	-
Нетни данъчни (активи)/пасиви	(167)	(141)	13,293	12,681	13,126	12,540

Към 31.12.2019 г. не е признат отсрочен данъчен актив в размер на 576 хил. лв. (2018 г.: 565 хил. лв.) за пренесена данъчна загуба на КЦМ 2000 АД, както следва:

В хиляди лева	Последна година за използване	2019	2018
Данъчна загуба 2014	2019	-	(953)
Данъчна загуба 2015	2020	(838)	(838)
Данъчна загуба 2016	2021	(986)	(986)
Данъчна загуба 2017	2022	(2,002)	(2,002)
Данъчна загуба 2018	2023	(875)	(875)
Данъчна загуба 2019	2024	(1,054)	-
		(5,755)	(5,654)

Групата не е признала пасив по отсрочени данъци за инвестициите отчитани по метода на капитала, тъй като Групата не планира продажба на тези инвестиции в обозримо бъдеще и Ръководството счита, че може да контролира вземането на решенията за разпределяне на дивиденди. Към 31 декември 2019 г. непризнатия отсрочен данъчен пасив е 5,680 хил. лв. (2018 г.: 6,287) хил. лв.

Бележки към консолидирания финансов отчет

19. Отсрочени данъчни активи и пасиви (продължение)

Движение във временните разлики през годината

В хиляди лева	Признати в:			Баланс 31.12.2018
	Баланс 1.1.2018	Печалби и загуби	Друг всеобхватен доход	
Имоти, машини, съоръжения и инвестиционни имоти	14,380	29	5	14,414
Материални запаси	(87)	-	-	(87)
Търговски и други вземания	(4)	-	-	(4)
Провизии	(45)	(21)	-	(66)
Загуба от минали години	-	(1,297)	-	(1,297)
Деривативи	(72)	70	-	(2)
Доходи на персонала	(255)	(163)	-	(418)
	13,917	(1,382)	5	12,540

В хиляди лева	Признати в:				Баланс 31.12.2019
	Баланс 1.1.2019	Печалби и загуби	Друг всеобхватен доход	Придобити при преобразуване *	
Имоти, машини, съоръжения и инвестиционни имоти	14,414	(1,111)	34	799	14,136
Лизинги	-	5	-	-	5
Материални запаси	(87)	(80)	-	-	(167)
Търговски и други вземания	(4)	-	-	-	(4)
Провизии	(66)	(9)	-	-	(75)
Загуба от минали години	(1,297)	1,297	-	-	-
Деривативи	(2)	41	-	-	39
Непризнати разходи за лихви	-	(200)	-	-	(200)
Доходи на персонала	(418)	(190)	-	-	(608)
	12,540	(247)	34	799	13,126

* Виж бележка 16

20. Материални запаси

В хиляди лева

	2019	2018
Суровини, материали и други консумативи	82,259	96,756
Незавършено производство	30,696	36,352
Готова продукция	26,677	29,047
Стоки на път	40	826
Стоки	2	2
	139,674	162,983

Бележки към консолидирания финансов отчет

21. Търговски и други вземания

Експозицията на Групата към кредитен и валутен риск, и загуби от обезценка свързани с търговски и други вземания, са представени в бележка 28.

Търговските вземания, обект на провизорно ценообразуване, се отнасят до договори за продажба на готова продукция, при които продажната цена се определя след извършване на доставка към клиента, въз основа на пазарните цени в съответния котационен период, предвиден в договора. Тези вземания не покриват критерия за договорени парични потоци, които включват единствено главници и лихви и затова се отчитат по справедлива стойност до дата на тяхното изплащане от клиента. Тези вземания се оценяват първоначално по стойност, която Групата очаква да има право да получи след изтичането на котационния период, т.е. форуърдната цена към датата на прехвърляне на контрола при съответната продажба.

<i>В хиляди лева</i>	Бележка	2019	2018
Търговски вземания от свързани лица, отчитани по справедлива стойност	34	-	244
Търговски вземания от свързани лица, отчитани по амортизируема стойност	34	1,911	1,333
Търговски вземания от трети лица, отчитани по справедлива стойност		9,039	6,893
Търговски вземания от трети лица, отчитани по амортизируема стойност		4,653	5,412
Обезценка на търговски вземания		(35)	(29)
Дългосрочни депозити над 3 месеца		3,003	527
Общо търговски вземания		18,571	14,380
Доставчици по аванси		2,200	842
Други данъци за възстановяване		4,861	6,472
Други вземания		2,238	1,679
Разходи за бъдещи периоди		31	24
Общо други вземания		9,330	9,017
Общо търговски и други вземания		27,901	23,397

22. Заеми на свързани лица

<i>В хиляди лева</i>	Бележка	2019	2018
Краткосрочни заеми			
Тракия Икономическа Зона АД	16,18	-	30
“ТИЗ-2“ АД – лихва заем	16,18	-	90
		-	120

23. Пари и парични еквиваленти

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Депозити	20	20
Пари в разплащателни сметки	13,564	13,570
Пари в брой	73	47
Общо пари и парични еквиваленти	13,657	13,637

Бележки към консолидирания финансов отчет

24. Регистриран капитал и резерви

Регистриран (основен) капитал

Акционерният капитал е отчетен по номинал в съответствие със съдебната регистрация. Към 31 декември 2019 година акционерният капитал включва 280,000 обикновени акции (2018 г.: 280,000) с номинална стойност от 1 лев всяка и е напълно внесен.

Притежателите на обикновени акции имат право на дивидент в съответствие с оповестения такъв след края на всяка година и право на един глас на акция на събрания на Групата. Всички акции на Групата са с еднакви права относно активите при ликвидация.

Основни акционери в компанията майка-КЦМ 2000 АД са:

Акционери	2019 %	2018 %
Основни акционери – 6 физически лица	66.87%	66.87%
Група физически лица-миноритарни акционери	18.23%	18.23%
Минметинвест АД	14.90%	14.90%
Изкупени собствени акции	0%	0%
	100.00%	100.00%

Допълнителни резерви

В частта на допълнителните резерви са включени законовите резерви.

Законовите резерви се формират съгласно изискванията на българския Търговски закон от печалбите на акционерните дружества, докато те достигнат 1/10 от регистрирания капитал или по-голям размер, определен от устава (за акционерните дружества). Тези резерви могат да се използват само за покриване на годишна загуба или загуби от предходни години.

Групата обособява и други фондове в съответствие с изискванията на устава или дружествения договор и Търговския закон. Допълнителните резерви са образувани по решение на Общото събрание на дружествата от разпределение на финансовите резултати.

Преоценъчен резерв

Преоценъчният резерв е формиран вследствие на преценка на имоти, машини и съоръжения и е намален с възникващите по повод преоценката пасиви по отсрочени данъци.

Резерв от собствени акции

Закупените собствени акции се отчитат в отделен резерв в собствения капитал.

Резерв от превалутиране

Резервът от превалутиране включва всички валутни курсови разлики възникващи от превалутирането на финансовите отчети на чуждестранна дейност.

Печалби и загуби

Редът за разпределение на печалбите и покриване на загубите е предвиден в Търговския закон и Устава.

Акции Клас Б

С решение от 12 юни 2018 г., общото събрание на акционерите на Групата взема решение да увеличи капитала на КЦМ 2000 АД от 280,000 лв. на 2,800,000 лв. чрез издаване на нови 2,520,000 поименни акции (клас Б) с право на глас, дивидент, ликвидационен дял и привилегия за обратно изкупуване с номинална и емисионна стойност от 1 лев всяка.

Съгласно чл. 6 ал. 9 от Устава от 12 юни 2018 г. акциите клас Б могат да бъдат предявени за обратно изкупуване по номинал от 1 лв. без краен срок след 15 август 2018 г. Съгласно МСС 32 акциите клас Б представляват съставен финансов инструмент, съдържащ както капиталов, така и дългов компонент. Дълговият компонент е представен в текущи задължения (виж Бележка 25).

Бележки към консолидирания финансов отчет

25. Търговски и други задължения

<i>В хиляди лева</i>	Бележка	2019	2018
Задължения към свързани лица, недъщерни	34	14,192	32,249
Задължения към доставчици		66,574	62,802
Задължения по факторинг с регрес		2,039	-
Общо търговски задължения		82,805	95,051
Други задължения към бюджета		106	91
Задължение към акционери притежаващи акции клас Б		2,520	2,520
Други задължения		615	308
Общо други задължения		3,241	2,919
Общо търговски и други задължения		86,046	97,970

Пасиви по договори с клиенти

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Получени аванси от клиенти	5,490	5,099
	5,490	5,099

26. Задължения към персонала и осигурители

	2019	2018
Задължения към персонала	4,752	4,509
Задължение към социално осигуряване	1,503	1,409
	6,255	5,918

27. Заеми и кредити

Това пояснение представя информация за договорните взаимоотношения на Групата относно ангажименти по заеми и кредити. Повече информация за въздействието на лихвения процент и валутен риск върху Групата се съдържа в бележка 28 *Финансови инструменти*.

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Дългосрочни задължения		
Банкови заеми – номинална стойност	68,220	100,329
Неамортизирани такси	(86)	(354)
Усвоени банкови заеми по амортизирана стойност	68,134	99,975
Текущи задължения		
Текуща част от дългосрочни банкови заеми	36,044	34,393
Начисление за лихви	88	100
Краткосрочни заеми	95,791	101,136
	131,923	135,629
Общо заеми и кредити	200,057	235,604
Репо сделка за квоти емисии	15,490	7,703

През 2019 г., КЦМ АД е сключила репо сделка за 285,000 квоти емисии, получени безплатно по Фаза 3 на Европейската схема за търговия с емисии. По силата на сделката, КЦМ е получило от насрещната страна по договора, сумата в размер на 15,184 хил. лв., като има задължение да върне 15,490 хил. лв. на 13 април 2020 г., след което 285,000 квоти емисии ще бъдат освободени.

Бележки към консолидирания финансов отчет

27. Заеми и кредити (продължение)

Обезпечен кредит

Заем 1

Японска Агенция за Международно Сътрудничество, Япония (ЯАМС)

На 27 ноември 1995 година, след размяната на ноти между българското правителство и правителството на Япония, Групата подписва споразумение за кредит с Фонда за презокеанско икономическо сътрудничество, Япония, във връзка с изпълнението на проект "Намаляване на замърсяването на околната среда с промишлени отпадъци". Общият размер на кредита е 5,955,000 хиляди японски йени, от които 5,360,000 хиляди японски йени са предназначени за строителство и проектиране, 349,000 хиляди японски йени са предназначени за консултантски услуги, и 246,000 хиляди японски йени се предоставят за непредвидени разходи. Лихвата по частта от главницата, предназначена за строителство и проектиране е 2.7% годишно, а лихвата по частта от главницата, предназначена за консултантски услуги е 2.3% годишно. Лихвата се начислява върху размера на усвоената част от кредита и се капитализира към главниците през периода на усвояване на кредита. Първоначално, договорът предвижда срок за усвояване на средствата до 2000 година и стартиране на изплащане на главниците през 2005 г. Изплащането на лихвата започва след приключване усвояването на средствата по отпуснатия кредит. Заемът е гарантиран от правителството на Република България.

На 1 октомври 1999 г., Фондът за през океанско икономическо сътрудничество (ФПИС) се слива с Японска външно-търговска банка под името Японска банка за международно сътрудничество (ЯБМС), като новата структура поема всички задължения свързани с кредита цитиран по-горе.

Съгласно допълнително споразумение с ЯБМС, 246,000 хиляди японски йени, определени за непредвидени разходи, са включени към главницата отнасяща се за строителство и проектиране, с което размерът на тази част от кредита достига 5,606,000 хиляди японски йени.

Съгласно първоначално сключения договор, срокът за усвояването на средствата по кредита е 5 години след датата на сключване на споразумението. След размяната на ноти между японското и българското правителства, Японската банка за международно сътрудничество удължава срока за усвояване на средствата по кредита до 25 март 2004 г. Пълната сума на заема, обаче, е усвоена през 2003 г., когато е завършен проекта за намаляване на замърсяването на околната среда с промишлени отпадъци. Следователно, първата вноска за изплащане на начислената до този момент лихва е извършена през 2003 г. Началото на изплащане на главниците остава през 2005 година, като срокът за пълното погасяване на заема е 2025 година.

През 2008 г. Японската Банка за Международно сътрудничество е реорганизирана и считано от 01.10.2008 г. нейните операции за презокеанско икономическо сътрудничество са поети от Японската Агенция за Международно Сътрудничество (ЯАМС). Така всички права и задължения по този кредит се прехвърлят на ЯАМС.

Към 31 декември 2019г. частта от заема, дължима до 31 декември 2020 г. на стойност 290,484,000 японски йени (еквивалентни на 4 650 хиляди лева) са отразени като краткосрочна част от дългосрочен дълг.

Заем 2

Заем 2 е приключен с подписването на 1 септември 2010 г. на нов договор за банков кредит – овърдрафт за оборотно финансиране. Новият кредит е в размер на 30 000 000 щ. д.. През 2015 г., Заем 4 се слива със Заем 2, увеличавайки размера на овърдрафта за оборотно финансиране на 36 888 810 щ.д. В края на 2015 г., лимитът е увеличен с допълнителни 12 000 000 щ.д. до 48 888 810 щ.д. Крайният срок за погасяване на кредита е до 31 май 2020 г., като същият е обезпечен със залог на търговско предприятие, залог на акции, особен залог върху вземания.

Бележки към консолидирания финансов отчет

27. Заеми и кредити, (продължение)

Заем 3

Заем 3 е приключен с подписването на 12 юли 2010 г. на нов договор за кредит – овърдрафт. Новият кредит е в размер на 16 000 000 щ.д., с краен срок за погасяване 31 януари 2020 г. Обезпеченията по този кредит са особен залог на материални запаси и особен залог върху вземания.

Заем 4

Съгласно сключен договор на 14.03.2017 г. Групата ползва банков кредит – овърдрафт за оборотно финансиране в размер на 10 000 000 щ.д. Срокът за погасяване е 31 януари 2020 г., като същият е обезпечен с особен залог на материални запаси, ипотека на земя и дълготрайни материални активи.

Заем 6

Съгласно сключен договор на 1 юли 2010 г. Групата ползва целеви кредит в размер на 5 000 000 щ. д., който с анекс през 2015 г. е трансформиран от целеви кредит в кредитна линия за оборотно финансиране. През 2016 г., заем 6 отново се трансформира в целеви кредит. Срокът за погасяване е 31 януари 2020 г. Заемът е обезпечен с особен залог на материални запаси.

Заем 7

Съгласно сключен договор на 1 септември 2010 г. Групата ползва инвестиционен кредит в размер на 66 500 000 щ.д.. Срокът за погасяване е 25 февруари 2022 г. Заемът е отпуснат заедно с друга банка, като всяка от банките участва по-равно във финансирането на инвестиционния проект. Заемът е обезпечен със залог на търговско предприятие, залог на акции, особен залог върху вземания.

Заем 8

Съгласно сключен договор на 1 септември 2010 г. Групата ползва инвестиционен кредит в размер на 66 500 000 щ.д.. Срокът за погасяване е 25 февруари 2022 г. Заемът е отпуснат заедно с друга банка, като всяка от банките участва по-равно във финансирането на инвестиционния проект. Заемът е обезпечен със залог на търговско предприятие, залог на акции, особен залог върху вземания.

Заем 9

Съгласно сключен договор на 21 май 2018г. Групата ползва инвестиционен кредит в размер на 2 000 000 евро. Срокът за усвояване е 21.05.2019г. Срокът за погасяване е 21 май 2021 г. Заемът е обезпечен със залог на търговско предприятие.

Условия и график за изплащане

В хиляди лева

	Валута	Номинал-на лихва	Платим до	2019		2018	
				Номинал	Балансова ст-ст	Номинал	Балансова ст-ст
Заем 1 "а"	JPY	2.70%	20.11.2025	26,344	26,344	29,712	29,712
Заем 1 "б"	JPY	2.30%	20.11.2025	1,639	1,639	1,850	1,850
Заем 2	USD	3,62% плаваща	31.05.2020	57,182	57,182	55,599	55,599
Заем 3	USD	3,63% плаваща	31.01.2020	12,445	12,445	19,999	19,999
Заем 4	USD	3,63% плаваща	31.01.2020	17,425	17,425	17,000	17,000
Заем 6	USD	3,63% плаваща	31.01.2020	8,740	8,740	8,538	8,538
Заем 7	USD	4,96% плаваща	25.02.2022	36,798	36,755	50,679	50,502
Заем 8	USD	4,96% плаваща	25.02.2022	36,798	36,755	50,679	50,502
Заем 9	EUR	2.11% плаваща	21.05.2021	2,773	2,772	1,902	1,902
				200,144	200,057	235,958	235,604

Бележки към консолидирания финансов отчет

27 Заеми и кредити (продължение)

Равнение на движенията на пасиви от финансова дейност към парични потоци произтичащи от заеми и кредити

Заеми и кредити

В хиляди лева

	2019	2018
Салдо на 1 януари	244,014	267,742
Промени в паричните потоци за финансовата дейност		
Постъпления от заеми и кредити	98,595	85,612
Изплатени заеми	(138,961)	(126,461)
Плащания по лизинги	(325)	(125)
Репо сделки	7,496	4,638
Ефект от промени във валутни курсове	6,361	12,079
Други промени		
Промени обвързани с пасива		
Разходи за лихви	13,266	15,493
Платени лихви и комисионни	(14,079)	(14,964)
Салдо на 31 декември	216,367	244,014

Репо-сделка за квоти емисии

В началото на годината КЦМ АД е имало задължение по репо сделка за сумата от 7,703 хил. лева. През годината са начислени разходи за лихви в размер на 291 хил. лева и са получени допълнителни 7,496 хил. лева при предоговорянето на сделката. Не е имало изходящи парични потоци през годината.

Парични постъпления от прехвърляне на вземания

КЦМ АД е страна по договор за факторинг с регрес, по силата на който получава финансиране от фактора. Към 1 януари 2019г. КЦМ АД няма задължения по договора за факторинг с регрес, а към 31 декември 2019 г. задълженията по договора за факторинг с регрес възлизат в размер на 2,039 хил. лева.

28. **Финансови инструменти**

Групата има експозиция към следните рискове възникващи от употребата на финансови инструменти:

- кредитен риск;
- ликвиден риск;
- пазарен риск.

Тази бележка представя информация за експозицията на Групата към всеки един от горните рискове, целите на Групата, политики и процеси за измерване и управление на риска, и управлението на капитала на Групата. Допълнителни количествени оповестявания са включени в бележките към консолидирания финансов отчет.

Общи положения по управление на риска

Ръководството носи отговорността за установяване и управление на рисковете, с които се сблъсква Групата. Тази политика установява лимити за поемане на рискове по отделни видове, дефинира правила за контрол върху рисковете и съответствие с установените лимити. Тези политики подлежат на периодична проверка с цел отразяване на настъпили изменения в пазарните условия и в дейността на Групата.

Бележки към консолидирания финансов отчет

28. Финансови инструменти (продължение)

Кредитен риск

Кредитният риск за Групата се състои от риск от финансова загуба в ситуация, при която клиент или страна по финансов инструмент не успее да изпълни своите договорни задължения. Кредитният риск произтича основно от вземания от клиенти и инвестиции във финансови инструменти.

Експозиция към кредитен риск

Балансовата стойност на финансовите активи представлява максималната кредитна експозиция. Максималната експозиция към кредитен риск към датата на отчета е както следва:

<i>В хиляди лева</i>	Бележка	2019	2018
Заеми отпуснати на свързани лица	22	-	120
Търговски и други вземания	21	18,571	14,380
Пари и парични еквиваленти, без пари в брой	23	13,584	13,590
Деривативи	28	1,777	1,002
		<u>33,932</u>	<u>29,092</u>

Търговски и други вземания

Експозицията към кредитен риск е в резултат на индивидуалните характеристики на отделните клиенти. Тази експозиция също така може да зависи от риск от не плащане присъщ за индустрията или за пазара, на който Групата оперира.

Кредитната политика на Групата предвижда всеки нов клиент да се проучва за кредитоспособност преди да се предложат стандартните условия на доставка и плащания. Изисква се от повечето клиенти предплащане в размер на 100% от провизорната цена на продаваните стоки.

Групата отчита обезценка, която представлява очакваните загуби по отношение на търговските и други вземания и инвестиции. Обезценката се състои основно от компонент, който се отнася за индивидуално значими експозиции и колективен компонент за загуба за групи сходни активи по отношение на загуби, които са възникнали, но все още не са идентифицирани. Колективният компонент се определя на база исторически данни за плащанията по сходни финансови активи.

Максималната кредитна експозиция към отчетната датата за търговски вземания на Групата, по географски райони:

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
В страната	10,544	8,384
Извън страната	8,027	5,996
	<u>18,571</u>	<u>14,380</u>

Бележки към консолидирания финансов отчет

28. Финансови инструменти (продължение)

Кредитен риск (продължение)

Търговски и други вземания (продължение)

Загуби от обезценка на вземанията от клиенти

Времето структура на търговските вземания на Групата към датата на отчета е:

В хиляди лева	2019		2018	
	Брутна сума	Обезценка	Брутна сума	Обезценка
С ненастъпил падеж и просрочени до 1 година	18,571	-	14,380	-
Просрочени над 1 година	13	(13)	11	(11)
Просрочени над 2 години	6	(6)	4	(4)
Просрочени над 3 години	16	(16)	14	(14)
	<u>18,606</u>	<u>(35)</u>	<u>14,409</u>	<u>(29)</u>

Групата смята, че не обезценените суми които са просрочени до 1 година са събираеми, на база на историческа информация за плащанията и подробен анализ на кредитния риск на клиентите, включително кредитен рейтинг, когато е наличен.

(Обезценки)/Възстановяване на обезценки на търговски и други вземания през годината са както следва:

В хиляди лева	2019	2018
Обезценка на 1 януари	29	32
Обезценка, отчетена през годината	(8)	-
Възстановена през годината обезценка	14	(3)
Обезценка към 31 декември	<u>35</u>	<u>29</u>

Пари и парични еквиваленти

Групата разполага с пари и парични еквиваленти към 31 декември 2019 г., възлизащи на 13,657 хиляди лева (2018: 13,637 хиляди лева). Парите и паричните еквиваленти се намират в банкови институции.

Бележки към консолидирания финансов отчет

28. Финансови инструменти (продължение)

Ликвиден риск

Ликвиден риск възниква при положение, че Групата не изпълни своите задължения, когато те станат изискуеми. Групата прилага подход, който да осигури необходимия ликвиден ресурс, за да се посрещнат настъпилите задължения при нормални или извънредни условия, без да се реализират неприемливи загуби или да се увреди репутацията на Групата.

Групата прави финансово планиране, с което да посрещне изплащането на разходи и текущите си задължения за период от 90 дни, включително обслужването на финансовите задължения; това планиране изключва потенциалния ефект на извънредни обстоятелства които не могат да се предвидят при нормални условия. Групата също така има сключени договори за кредити и заеми оповестени в бележка 27.

Общата стойност на неусвоените суми по договорените заеми към 31 декември 2019 възлиза на USD 24,088 хиляди.

По-долу са представени договорните падежи на финансови задължения, включително очакваните плащания на лихви като е изключен ефекта от договорени ангажименти за взаимно прихващане:

31 декември 2019 г.

В хиляди лева	Бел.	Балансова стойност	Договорени парични потоци	До 1 год.	1-2 години	2-5 години	Повече от 5 години
Не-деривативни финансови задължения							
Обезпечени банкови заеми	27	(200,057)	(209,774)	(137,803)	(37,348)	(29,881)	(4,742)
Търговски и други задължения	25,27	(82,805)	(82,805)	(82,805)	-	-	-
Пасиви по лизинг		(820)	(820)	(294)	(456)	(70)	-
		(283,682)	(293,399)	(220,902)	(37,804)	(29,951)	(4,742)
Деривативни финансови задължения							
Лихвен суап		(480)	(480)	(254)	(206)	(20)	-
Общо		(284,162)	(293,879)	(221,156)	(38,010)	(29,971)	(4,742)

31 декември 2018 г.

В хиляди лева	Бел.	Балансова стойност	Договорени парични потоци	До 1 год.	1-2 години	2-5 години	Повече от 5 години
Не-деривативни финансови задължения							
Обезпечени банкови заеми	27	(235,604)	(253,861)	(143,532)	(39,859)	(61,180)	(9,290)
Търговски и други задължения	25,27	(102,754)	(102,754)	(102,754)	-	-	-
Финансов лизинг		(703)	(703)	(141)	(141)	(421)	-
		(339,061)	(357,318)	(246,427)	(40,000)	(61,601)	(9,290)
Деривативни финансови задължения							
Лихвен суап		(351)	(351)	(351)	-	-	-
Форуард на метали		(629)	(629)	(629)	-	-	-
		(980)	(980)	(980)	-	-	-
Общо		(340,041)	(358,298)	(247,407)	(40,000)	(61,601)	(9,290)

Бележки към консолидирания финансов отчет

28. Финансови инструменти (продължение)

Пазарен риск

Пазарен риск е рискът при промяна на пазарните цени като курс на чуждестранна валута, лихвени проценти или цени на капиталови инструменти, доходът на Групата или стойността на нейните инвестиции да бъдат засегнати. Целта на управлението на пазарния риск е да управлява и контролира експозицията на пазарен риск в приемливи граници като се оптимизира възвръщаемостта.

Валутен риск

Групата е изложена на валутен риск при покупки и/или продажби и/или поемане на заеми деноминирани във валута различна от функционалната валута на Групата. Валутите, в които тези транзакции са предимно деноминирани, са щатски долари и японски йени.

Групата хеджира част от своята приблизителна експозиция в чужда валута. За тази цел Групата използва форуърдни договори.

Групата не хеджира на всяка цена и с цел спекулативни резултати, а основната цел е защита на паричните потоци от спада на валутния курс.

Експозиция към валутен риск

Експозицията на Групата към валутен риск е както следва на базата на условни суми:

<i>В хиляди</i>	USD		JPY	
	31 декември 2019		31 декември 2018	
Търговски вземания	3,102	-	2,856	-
Банкови заеми	(95,073)	(1,742,904)	(116,513)	(2,033,388)
Търговски задължения	(10,796)	-	(10,573)	-
Лихвен суап	(274)	-	587	-
Форуърди на метали	858	-	(206)	-
Брутна балансова експозиция	(102,183)	(1,742,904)	(123,849)	(2,033,388)
Очаквани покупки	(259,663)	-	(274,541)	-
Очаквани продажби	373,877	-	403,303	-
Нетна експозиция	12,031	(1,742,904)	4,913	(2,033,388)

Следните значими валутни курсове са приложими през периода

	Среден курс за периода		Курс към отчетната дата	
	2019	2018	2019	2018
USD 1	1.74700	1.65763	1.74799	1.70755
JPY 100	1.60366	1.50022	1.60065	1.54733

Анализ на чувствителността

10 процентно увеличение на курса на лева спрямо следващите валути към 31 декември би увеличило (намалило) собствения капитал и печалби и загуби със сумите посочени по-долу. Анализът допуска, че всички други променливи, особено лихвените проценти, са постоянни. Анализът е направен на същата база за 2018 година.

<i>В хиляди лева</i>	Капитал	Печалби и загуби
31 декември 2019		
USD	-	2,103
JPY	-	(2,790)
31 декември 2018		
USD	-	839
JPY	-	(3,146)

Бележки към консолидирания финансов отчет

28. Финансови инструменти (продължение)

Валутен риск

Намаление на обменния курс на лева, срещу горните валути към 31 декември би имал същия ефект, но в обратна посока както показания по-горе на базата, че всички променливи, остават непроменени.

Лихвен риск

Групата има експозиция към промени в лихвените нива, тъй като част от заемите са с променлива лихва. Групата използва лихвен СУАП, за да хеджира лихвения риск спрямо кредитната си експозиция. Към отчетната дата лихвения профил на лихвоносните финансови инструменти на Групата е както следва:

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Инструменти с фиксирана лихва		
Финансови активи	13,584	13,590
Финансови пасиви	(27,983)	(37,519)
Лихвен суап	(73,595)	(100,650)
	<u>(87,994)</u>	<u>(124,579)</u>
Инструменти с променлива лихва		
Финансови активи	-	120
Финансови пасиви	(172,161)	(203,714)
Лихвен суап	73,595	100,650
	<u>(98,566)</u>	<u>(102,944)</u>

Анализ на чувствителността на паричните потоци от финансовите инструменти с фиксирана лихва

Групата не отчита финансови активи и пасиви с фиксирана лихва по справедлива стойност в печалби и загуби, и Групата не определя деривативи (лихвени суапове) като хеджиращи инструменти по модела на отчитане на хеджинг на справедлива стойност. Поради това, промени в лихвените нива към датата на баланса не биха засегнали печалби и загуби.

Анализ на чувствителността на паричните потоци от финансовите инструменти с плаваща лихва

Промяна на лихвените нива с 0.1 процент към 31 декември би увеличила (намалила) собствения капитал и печалби и загуби със сумите посочени по-долу. При анализа е допуснато, че всички други променливи, особено валутните курсове са относително постоянни. Анализът е направен на същата база и за 2018 г.

Ефект от промяна с 0.1% на лихвения процент по инструменти с плаваща лихва:

<i>В хиляди лева</i>	Ефект от промяна в печалби и загуби		Ефект от промяна в капитала	
	0.1% увеличение	0.1% намаление	0.1% увеличение	0.1% намаление
31 декември 2019 г				
Инструменти с плаваща лихва	(99)	99	-	-
Чувствителност на паричния поток (нетно)	<u>(99)</u>	<u>99</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
31 декември 2018 г.				
Инструменти с плаваща лихва	(103)	103	-	-
Чувствителност на паричния поток (нетно)	<u>(103)</u>	<u>103</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Бележки към консолидирания финансов отчет

28. Финансови инструменти (продължение)

Лихвен риск (продължение)

Друг риск от пазарни цени

Риск от промяна в цената на хеджиращи инструменти възниква от форуърдни стокови договори за метални единици, държани за да хеджират частично преработвателните разходи и продажните цени на металите. Тези форуърдни договори се отчитат като изменението на справедливата им стойност се признава веднага в печалби и загуби.

Управление на капитала

Политиката на Ръководството е да се поддържа силна капиталова база, така че да се поддържа доверието на собствениците и на пазара като цяло, и да може да се осигурят условия за развитие на бизнеса в бъдеще.

Съгласно Търговския закон, акционерните дружества от Групата трябва да поддържат позиция, според която чистата стойност на имуществото им да не е по-ниско от регистрирания им капитал. Към 31 декември 2019, това изискване за капиталова адекватност е изпълнено за всички акционерни дружества от Групата, а именно КЦМ АД, КЦМ 2000 АД и Металургремонт 21 АД.

С подписването на договор за инвестиционен заем с цел модернизация и разширение на производството на КЦМ АД (основно Дружество в Групата на КЦМ 2000), Групата следва да изпълнява 3 показателя, които са дефинирани в договора:

- оперативния паричен поток следва да надвишава 1.3 пъти разходите по обслужване на финансовите задължения; до завършване на проекта се изчислява на база оперативен паричен поток, след него на база свободен паричен поток, като той следва да надвишава 1,3 пъти разходите по обслужване на финансови задължения.
- през първите 3 години след приключване на проекта, общата сума на заемите не може да надвишава 5 пъти печалбата, преди лихви, данъци и амортизация. От четвъртата до петата година, това съотношение се намалява до 4, а след това до 3.5. На база промени на общите условия по инвестиционния кредит, през 2016 г. този коефициент не следва да се изчислява. Неговото отчитане започва след 30 юни 2017 г., като до 31 декември 2018 г. общата сума на заемите не може да надвишава 5 пъти печалбата, преди лихви, данъци и амортизация, за периода 2019 г. и 2020 г. съотношението се намалява до 4, а след 2020 г. до края на кредита на 3,5.
- привлеченият капитал не може да надвишава 3 пъти собствения капитал плюс полученото финансиране от собствениците. След приключване на инвестиционния проект, това съотношение се намалява до 2,30 за една година. От там нататък до края на проекта 2022 г. той трябва да бъде 2.

Към 31 декември 2019 г., Групата не е в нарушение на горните показатели.

В допълнение към това, във връзка с инвестиционния заем, на КЦМ 2000 АД и на КЦМ АД са наложени ограничения свързани с раздаването на дивиденди, лимити за извършването на капиталови разходи извън проекта ТОРП, ограничения за получаване на нови финансираня и др.

Бележки към консолидирания финансов отчет

28. Финансови инструменти (продължение)

Справедливи стойности в сравнение с отчетните стойности (продължение)

Ръководството счита, че справедливите стойности на следните финансови инструменти са разумни приближения на техните справедливи стойности:

- Търговски вземания (бележка 21)
- Вземания от свързани лица (бележка 33)
- Парични средства (бележка 23)
- Търговски и други задължения (бележка 25)
- Задължения по получени заеми (бележка 27)

При извършване на анализа за определяне на справедливите стойности ръководството е преценило, че няма налични наблюдаеми пазарни данни, които да могат да бъдат използвани без съществени корекции, при определяне на справедливата стойност на тези финансови инструменти на Групата. Ръководството счита, че при определянето на справедливите стойности на финансовите инструменти има значителен брой рискове и обстоятелства, които оказват влияние при определяне на справедливите стойности на тези финансови инструменти – сума на финансовия инструмент, матуритет, вид лихва, вид валута, обезпечение, икономическата среда, в която оперират страните по финансовия инструмент, собствен риск от неизпълнение, и други.

На база на направените анализи Ръководството счита, че отчетната стойност на задълженията по получени заеми може да се приеме за разумно приближение до тяхната справедлива стойност.

Бележки към консолидирания финансов отчет

31 декември 2019

В милиони лева	Бележка	Залъжи телно по ССППЗ	С-ва ст-ст – хеджинг инструмент	ССДВД – капиталови инструмент	Ф-ви активи по амортизациа на с-т	ССДВД дългови инструм	Други фин-ви пасиви	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност											
		-	1,500	-	-	-	-	1,500		1,500	
	Форуърди на метали – за хеджиране	-	277	-	-	-	-	277		277	
	Форуърди на валута - за хеджиране	9,039	-	-	-	-	-	9,039			9,039
21	Търговски и други вземания	9,039	-	-	-	-	-	9,039			
		9,039	1,777	-	-	-	-	10,816			
Финансови активи, които не се оценяват по справедлива стойност											
	Търговски и други вземания	21,22	-	-	6,564	-	-	6,564			
23	Пари и парични еквиваленти	-	-	-	13,657	-	-	13,657			
		-	-	-	20,221	-	-	20,221			
Финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност											
	Лихвен суап - за хеджиране	-	(480)	-	-	-	-	(480)		(480)	
		-	(480)	-	-	-	-	(480)		(480)	
Финансови пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност											
	Обезпечени банкови заеми и заеми от свързани лица и лихви	27	-	-	-	-	(200,057)	(200,057)			
25,27	Търговски и други задължения	25,27	-	-	-	-	(98,295)	(98,295)			
		-	-	-	-	-	(298,352)	(298,352)			

“КЦМ 2000” АД
 Консолидиран финансов отчет
 За годината, завършваща на 31 декември 2019 г.

Бележки към консолидирания финансов отчет

31 декември 2018

В хил. лева	Балансова стойност												
	Бележка	Задължения		С-ва ст-ст		ССДВД –		Ф-ви активи		ССДВД			
		лино по	ССПЗ	– хеджинг	капиталови	амортизиран	по	дългови	Други	Други	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
	инструменти	инструменти	инструменти	инструменти	а с-т	инструмен	ти	Общо	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност													
Лихвен суап - за хеджиране	-	-	1,002	-	-	-	-	-	-	-	-	1,002	
Търговски и други вземания	7,137	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,137	
	7,137	-	1,002	-	-	-	-	-	-	-	-	8,139	
Финансови активи, които не се оценяват по справедлива стойност													
Търговски и други вземания	21, 22	-	-	-	-	7,243	-	-	-	-	-	7,243	
Предоставени заеми						120						120	
Пари и парични еквиваленти	23	-	-	-	-	13,637	-	-	-	-	-	13,637	
		-	-	-	-	21,000	-	-	-	-	-	21,000	
Финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност													
Форуърди на метали – за хеджиране			(351)	-	-	-	-	-	-	-	-	(351)	(351)
Форуърди на валута - за хеджиране			(629)	-	-	-	-	-	-	-	-	(629)	(629)
Търговски и други задължения		(1,823)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,823)	(1,823)
		(1,823)	(980)	-	-	-	-	-	-	-	-	(2,803)	
Финансови пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност													
Обезпечени банкови заеми и заеми от свързани лица и лихви	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(235,604)	(235,604)
Търговски и други задължения	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(103,457)	(103,457)
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(339,061)	(339,061)

Бележки към консолидирания финансов отчет

29. Задължения по план с дефинирани доходи

Задължението за обезщетения при пенсиониране по план с дефинирани доходи към 31 декември 2019 г. възлиза на 4,599 хил. лева (2018: 4,183 хил. лева). Задължението се основава на актюерски доклади за дружествата от Групата, при които се използвани следните параметри и предположения:

- Норма на дискотиране: от 1.5%
- Очаквано увеличение на заплатите: от 1.00% до 2.00% годишно спрямо предходната година

Дата на пенсиониране: съгласно разпоредбите за прослужено време и възраст.

Движения в стойността на нетните задължения за обезщетение при пенсиониране признати в отчета за финансовото състояние

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Настояща стойност на задълженията към 1 януари	4,183	3,564
Изплатени обезщетения при пенсиониране	(468)	(305)
Актюерска (печалба)/загуба за периода	477	448
Разходи признати в отчета за доходите (виж по-долу)	407	476
Настояща стойност на задълженията към 31 декември	4,599	4,183

	2019	2018
Текуща част	639	615
Нетекуча част	3,960	3,568
	4,599	4,183

Разходи признати в печалби и загуби

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Стойност на придобитите права през годината	261	211
Лихви върху задължения	63	68
Разход за минал стаж	83	197
	407	476

Разходите са признати в разходи за персонал и осигуряване, а разходите за лихви във финансови разходи. Следната таблица обобщава ефекта от изменение в актюерските предположения върху задълженията по плана в края на отчетния период.

Ефект в хиляди лева

	Задължение по план с дефинирани доходи	
	Увеличение	Намаление
Дискоттов процент (0.25% изменение)	(56)	76
Бъдещо увеличение на заплатите (1% изменение)	83	(115)
Бъдещо текучество (1% изменение)	(144)	77
Бъдеща смъртност (1 г. изменение)	21	(44)

Бележки към консолидирания финансов отчет

30. Провизии

Екология

В хиляди лева

	2019	2018
Баланс на 1 януари	903	885
Разходи за лихви	64	18
Баланс на 31 декември	967	903
Текуща част	-	-
Нетекуща част	967	903

В съответствие с приложимото българско законодателство Групата използва депо за опасни отпадъци. След изтичане на полезния живот на депото, Групата е длъжна да го закрие и да извършва след-експлоатационни грижи. Извършена е оценка на бъдещите разходи за възстановяване на площадката, които ще бъдат направени в съответствие със съществуващото законодателство и е начислена провизия. Провизията е включена в стойността на съответните дълготрайни активи.

Провизията е измерена като настоящата цена на разходите, които се очаква да бъдат необходими за покриване на задължението, като се използва дисконтов процент преди данъци, който отразява пазарната оценка на настоящата стойност на парите и специфичните рискове на задължението (1.5%).

31. Лизинг

Групата наема превозни средства като мотокари. Тези лизинги обичайно са за период от 5 години без опция за подновяване. Групата наема и производствено оборудване по силата на няколко лизингови договори, които са класифицирани като финансов лизинг, съгласно МСС 17.

Информация за лизингите, в които Групата е лизингополучател е представена по-долу.

Активи с право на ползване

В хиляди лева

	Транспортни средства	Производствено оборудване	Общо
2019			
Баланс към 1 януари 2019	601	459	1,060
Амортизация за годината	(143)	-	(143)
Придобиване на активи с право на ползване	-	215	215
Баланс към 31 декември	458	674	1,132

Пасиви по лизинг

В хиляди лева

Анализ на падежите – договорени недисконтирани парични потоци	2019
По-малко от една година	306
Между една и пет години	566
Повече от пет години	-
Общо недисконтирани пасиви по лизинг към 31 декември	872
Пасиви по лизинг, включени в отчета за финансовото състояние към 31 декември	820

Бележки към консолидирания финансов отчет

31. Лизинг (продължение)

Текущи	300
Нетекущи	520
Суми признати в печалби и загуби	2019
<i>В хиляди лева</i>	

2019 – Лизинги, съгласно МСФО 16

Лихви върху пасиви по лизинг	26
Разходи свързани с краткосрочни лизинги	-
Амортизация на активи с право на ползване	(143)

2018 – Оперативни лизинги съгласно МСС 17

Разходи за наем	2018
	205

Лизинги като лизингодател

Групата е страна по лизинг като лизингодател

Прихода от наем признат от Групата през 2019 г. е 204 хил. лева (2018: 158 хил. лева).

Договорите за лизинг са краткосрочни и очакваните лизингови вноски по тях за следващата година са в размер на 207 хил. лева

32. Ангажименти за придобиване на имоти, машини, съоръжения и оборудване

Към 31 декември 2019 г. Групата няма поети ангажименти за придобиване на машини, съоръжения и оборудване.

Бележки към консолидирания финансов отчет

33. Условни задължения

Обезпечения по банкови заеми и гаранции

По силата на договор за особен залог, сключен на 18 октомври 2010 г., КЦМ 2000 е учредило особен залог върху притежаваните от него акции в КЦМ АД, като заложените акции включват настоящи и бъдещи акции. По силата на същия договор, е учреден и залог на вземанията на Групата от КЦМ АД, за дивиденди и други доходи периодично произтичащи от заложените акции. Залогът е в полза на Европейската Банка за Възстановяване и Развитие и Уникредит Булбанк АД, и обезпечава задължения на КЦМ АД, произтичащи от договори за предоставяне на финансиране и свързани с тях други споразумения.

- До 15 млн. щ.д. – кредитна линия за оборотни средства и до 1 млн. щ.д. – кредитна линия за издаване на банкови гаранции и акредитиви, ползван от КЦМ АД в Експресбанк – КЦМ 2000 АД е съдължник.
- До 5 млн. щ.д. – кредитна линия за оборотно финансиране, ползван от КЦМ АД в Експресбанк – КЦМ 2000 АД е съдължник.
- До 10 млн. щ.д. – кредитна линия за оборотно финансиране, ползван от КЦМ АД в Експресбанк – КЦМ 2000 АД е съдължник.
- До 2 млн. евро – инвестиционен кредит ползван от КЦМ АД в Уникредит Булбанк АД – КЦМ 2000 АД е солидарен длъжник.
- До 48 888 810 щ.д. – кредитна линия за оборотни средства и до 8 млн. евро условно за издаване/откриване/поемане на ангажменти под фирмата на банкови гаранции, документарни акредитиви и гаранции и поръчителства пред митнически органи, ползван от КЦМ АД в Уникредит Булбанк АД – КЦМ 2000 АД е солидарен длъжник.
- До 3 000 000 евро – условен кредит за финансови сделки ползван от КЦМ АД в Уникредит Булбанк АД – КЦМ 2000 АД е солидарен длъжник.
- До 133 млн.щ.д. – инвестиционен кредит ползван от КЦМ АД в Европейска банка за възстановяване и развитие и Уникредит Булбанк АД съвместно – КЦМ 2000 АД е пълен гарант. КЦМ 2000 АД е издало банкова гаранция на стойност 20 000 лв. в полза на Лукойл България ВООД.

Към 31 декември 2019 г. КЦМ АД е обезпечило получените заеми с особен залог на материални запаси в размер на 25 450 хил. щ.д., особен залог върху вземания от клиенти за 10 218 хил. щ.д., ипотека на земя и ДМА, залог на търговско предприятие, залог на акции, както и особен залог върху вземания, включително вземания по търговски договори, вземания по сключени застрахователни полици, както и вземания по банкови сметки.

Към 31 декември 2019 г., КЦМ АД е гарантирало следните банкови гаранции: 1 700 хил. евро в полза на Ойлтанкинг България АД, 1 000 хил. евро в полза на Gazprom Marketing and Trading Limited, 75 хил. щ.д. в полза на Algo, 2 345 хил.лева в полза на Булгаргаз, 662 хил. лева в полза на Електроенергиен системен оператор ЕАД, 74 хил.лв. в полза на Аурубис, 80 хил. лв в полза на Община Куклен., 5 001 хил.лв. в полза на Митница Пловдив, 192 хил. лв. в полза на Българска независима енергийна борса ЕАД.

Бележки към консолидирания финансов отчет

33. Условни задължения (продължение)

Търговия с емисии

По утвърдения план за разпределение на квоти CO2 за третия период на Европейската схема за търговия с емисии за периода 2013-2020, Групата има разпределени общо 1,857,696 квоти (EUA) разпределени по години както следва:

Разпределение на безплатни квоти за емисии на парникови газове

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
247,596	243,296	238,944	234,548	230,104	225,617	221,075	216,516

КЦМ АД е длъжно да отчете реалните си въглеродни емисии за 2019 г. в Националния регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове до 31 март 2020 г.

На 10 март 2020 г. се извърши проверка на място от фирмата-верификатор „Верификация –БГ- Клон Пловдив“, чийто доклад ще се изпрати до края на м. март в Изпълнителна агенция по околната среда за окончателна заверка. За 2019 г., след потвърждението от ИАОС на доклада на верификатора, предстоят да бъдат отчетени икономии на квоти в размер на 35,656 квоти. Те ще се прибавят към свободните квоти на Групата след 31 март 2020 г.

КЦМ АД притежава Разрешително с план за мониторинг на парникови газове с последна актуализация от 25.04.2016 г., която е съобразена с променените условия и е в сила след разрешаване на ползването на старите мощности за производство на олово като заместващи новите до края на 2017 г.

34. Свързани лица

Идентифициране на свързаните лица

Групата има участие в капитала на следните предприятия:

„Тракия Икономическа Зона” АД, „ТИЗ-2“ АД

“Лъки инвест” АД, гр. Лъки - КЦМ 2000 АД притежава 48.81% от капитала на Групата след покупка на пакет от акции през 2005г.;

“Метъл Кемикълс Маастрихт” Б.В.- КЦМ АД придобива 50% от капитала на Групата през октомври 2011 г., с което Групата притежава 47.26% от капитала на Групата.

„Върба Батанци” АД- учредено през 2011 г., съвместно между КЦМ 2000 АД и „Минстрой Холдинг” АД.

Други дружества, с които Групата има отношение на свързано лице по смисъла на МСС 24 са:

- „МАЙНИНГ ИНВЕСТ” АД, гр. Пловдив;
- „Горубсо Мадан“ АД, гр. Мадан.

Групата също така има отношение на свързано лице с изпълнителни директори, управители и членове на управителни органи в дружествата от Групата.

Транзакции с Управителни органи

Общата сума на начислените възнаграждения на изпълнителни директори, управители и членове на управителни органи в дружествата в Групата, включени в разходите за персонала, е както следва:

В хиляди лева	2019	2018
Краткосрочни възнаграждения	1,870	1,685
От тях дължими към 31 декември	109	89

Бележки към консолидирания финансов отчет

34. Свързани лица (продължение)
 Транзакции с други свързани лица

Другите крайни салда на вземания и задължения от/към свързани лица в края на годината, както и транзакциите (с ДДС, където се прилага) с предприятията под общ контрол на групата през 2019 година, са както следва

Свързано лице <i>В хиляди лв.</i>	Транзакция	31 декември 2019	
		Вземания	Задължения
	Разпределен дивидент 3,000 хил.лв.	1,500	-
„Върба Батанци“ АД	Покупка материали 52,213 хил.лв.	-	8,659
	Продажба на готова продукция 912 хил.лв.	259	-
Миноритарни акционери	Предоставени услуги 1	-	37
	Задължения по предоставен дивидент 420 хил.лв	-	31
	Задължения по привилегировани акции с право	-	2,520
Тракия икономическа зона АД /“ ТИЗ- 2” АД	Придоставени услуги 4 хил. лв	-	-
„Майнинг инвест“ АД	Предоставени услуги 24 хил.лв.	1	-
„Лъки инвест“ АД	Предоставени услуги 5 хил. лв	1	-
	Покупка материали за сумата от 46,550 хил.лв.	-	5,533
„Метъл Кемикълс Маастрихт“ Б.В.	Разпределен дивидент 1,271 хил.лв.	-	-
	Продажби 191 хил.лв.	502	-
„Горубсо Мадан“ АД	Предоставени услуги за 660 хил. лв.	137	-
	Продажби 24 хил.лв.	13	-
		2,413	16,780

Свързано лице <i>В хиляди лв.</i>	Транзакция	31 декември 2018	
		Вземания	Задължения
	Приходи от лихви 12 хил.лв	90	-
“Тракия Икономическа Зона” АД	Аренда на земя 1 хил	-	-
	Предоставена сума по заем 30 хил. лв.	30	-
	Разпределен дивидент 3,000 хил.лв.	1,200	-
„Върба Батанци“ АД	Покупка материали 53,176 хил.лв.	-	8,894
	Продажба на готова продукция 985 хил.лв.	229	-
Миноритарни акционери	Предоставени услуги 10	-	-
	Задължения по предоставен дивидент 280 хил.лв	-	55
	Задължения по привилегировани акции с право на обратно изкупуване	-	2,520
„Майнинг инвест“ АД	Предоставени услуги 7 хил.лв.	-	-
„Лъки инвест“ АД	Предоставени услуги 5 хил. лв	-	-
	Предоставен дивидент 238 хил.лв.	-	-
	Покупка материали за сумата от 27,221 хил.лв.	-	4,676
„Метъл Кемикълс Маастрихт“ Б.В.	Разпределен дивидент 1,173 хил.лв.	-	-
	Продажби 1,751 хил.лв.	15	-
„Горубсо Мадан“ АД	Предоставени услуги за 600 хил. лв.	120	-
	Продажби 24 хил.лв.	13	-
		1,697	16,145

Бележки към консолидирания финансов отчет

35. Дружества от Групата

Дъщерни предприятия

	Държава на основаване	Собственост в проценти	
		2019	2018
КЦМ АД	България	94.52%	94.52%
БЛЗ Металикон	Кипър	100%	100%
КЦМ Технолоджи ЕООД	България	100%	100%
Стройсервиз ЕООД	България	100%	100%
Комплексен Индустриален Сервиз ЕООД	България	100%	100%
КЦМ Трейд ООД	България	96.33%	96.33%
Цар Асен-2 ЕООД	България	100%	100%
Металургремонт 21 АД	България	55.26%	55.26%
Индустриална Зона КЦМ ЕООД	България	100%	-
Стопански дейности ООД	България	97.37%	97.37%

Неконтролиращо участие (НКУ)

31 декември 2019 г.

	КЦМ АД	КЦМ Трейд ООД	Металургремонт 21 АД	Стопански дейности ООД	Вътр. Групови елиминации	Общо
<i>В хиляди лева</i>						
Процент НКУ	5.48%	3.67%	44.74%	2.63%		
Нетекущи активи	442,864	71	1,257	446		
Текущи активи	164,341	630	1,441	633		
Нетекущи задължения	(97,396)	-	(262)	(217)		
Текущи задължения	(246,682)	(220)	(599)	(283)		
Нетни активи	263,127	481	1,837	579		
Балансова стойност на НКУ	14,419	18	822	15	16	15,290
Приходи	691,033	1,151	5,860	2,482		
Печалба / (загуба)	5,098	(11)	252	100		
Друг всеобхватен доход (ДВД)	(346)	-	(73)	12		
Общо всеобхватен доход	4,752	(11)	179	112		
Печалба разпределена към НКУ	279	-	113	3	16	411
ДВД разпределен към НКУ	(19)	-	(33)	-	-	(52)
Паричен поток от оперативна дейност	46,160	(1)	331	11		
Паричен поток от инвестиционна дейност	(24,374)	(55)	(390)	(71)		
Паричен поток от финансова дейност	(21,549)	-	-	(8)		
Нетно увеличение (намаление) на пари и парични еквиваленти	237	(56)	(59)	(68)		

Бележки към консолидирания финансов отчет

36. Събития след датата на отчета

В края на месец януари на 2020 г. са подписани анекси към три от договорите за оборотни кредити сключени с една от обслужващите банки, с които се променя крайния срок за погасяването им от 31.01.2020 г. на 31.10.2020 г.

В началото на март 2020 г. разпространението на новия вирус COVID-19 прерасна в глобална пандемия, което беше обявено от Световната здравна организация (WHO). На 13 март 2020 г. Българското правителство въведе извънредно положение в страната, във връзка с разпространението на вирусните инфекции в страната. Ръководството отчита и се съобразява с всички мерки, наложени във връзка с извънредното положение. Оценката на ръководството за потенциалните ефекти от тези събития за дейността на Групата са оповестени в Бележка 2 (б).

КПМГ Одит ООД
бул. „България“ № 45/А
София 1404, България
+359 (2) 9697 300
bg-office@kpmg.com
kpmg.com/bg

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До акционерите на
КЦМ 2000 АД

Мнение

Ние извършихме одит на приложения от стр. 1 до стр. 84 консолидиран финансов отчет на КЦМ 2000 АД („Дружеството“) и неговите дъщерни дружества (заедно „Групата“), съдържащ консолидирания отчет за финансовото състояние към 31 декември 2019 г. и консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, консолидирания отчет за промените в собствения капитал и консолидирания отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към консолидирания финансов отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният консолидиран финансов отчет дава вярна и честна представа за консолидираното финансово състояние на Групата към 31 декември 2019 г. и за нейните консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет“. Ние сме независими от Групата в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на консолидирания финансов отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските

доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Друга информация, различна от консолидирания финансов отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от консолидиран доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва консолидирания финансов отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно консолидирания финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на консолидирания финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с консолидирания финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, по отношение на консолидирания доклад за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в консолидирания доклад за дейността за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, съответства на консолидирания финансов отчет.
- б) Консолидираният доклад за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и представянето на този консолидиран финансов отчет, който дава вярна и честна представа в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на консолидирани финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали длъжници се на измама или грешка.

При изготвяне на консолидирания финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Групата или да преустанови нейната дейност, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Групата.

Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали длъжници се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет, независимо дали длъжници се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като

измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.

- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Групата.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в консолидирания финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Групата да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.
- получаваме достатъчни и уместни одиторски доказателства относно финансовата информация на предприятията или стопанските дейности в рамките на Групата, за да изразим мнение относно консолидирания финансов отчет. Ние носим отговорност за инструктирането, надзора и изпълнението на одита на Групата. Ние носим изключителната отговорност за нашето одиторско мнение.

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

КПМГ Одит ООД

Иван Андонов
Управител

Пламен Вълнев
Регистриран одитор,
отговорен за одита

Бул. „България“ № 45/А
София 1404, България

21 април 2020 г.

